

BONDEFÖRETAGAREN

PRO
Agria

Lantbrukssällskapet informerar 2/2017

November 2017

Fokus på ekonomin – ekologisk produktion – möjligheter

KPI-mätare

Nyckeltal
till mjölk-
gårdens
nytta

sidan 10

Digitalisering hjälper jordbrukare sidan 14
– Laserskannat material hjälper inom
grundtorrläggning sidan 6

Ledare

TA HAND OM DIG ÖSTERBOTTNISKA BONDE!

Återigen i våras, precis som under många århundraden inledde de österbottniska jordbrukarna vårbruket med stora förväntningar och med stark tro på att i år blir det bättre! Bra såg det ju ut i början eller hur, men vilket magplask i våta leran detta blev, återigen! Just nu är tankarna dystra och blandade på många gårdar och frågan; Hur skall Vi ta oss vidare? finns på många läppar. Lova oss att Du inte lämnar att grubbla över situationen ensam, för hjälp finns – bara du tar emot.

Råd 2020

Nog vet Du väl att din gård har 7000 € för utveckling av gårdens verksamhet med hjälp av sakkunniga inom de olika produktionsinriktningarna? Vi är väl också överens om att situationen inom jordbruket i Finland och i Österbotten är sådan att ingen av oss har råd att gå miste om tusenlappar, eller hur? Tusenlappar som är tänkta för utveckling av din vardagliga verksamhet på gården. Bästa jordbrukare – se nu till att Du utnyttjar dina tusenlappar! Om du vill att vi är med i processen – ta upp luren och kontakta våra rådgivare, deras kontaktpuppgifter hittar du på tidningens sista sida!

Konkurrenskraft och modernisering

Känner du till dina produktionskostnader? Vad kostar det att producera ett mjölk kilo eller kornton på din gård? Hur många ton eller liter borde produceras till för att täcka produktionskostnaderna? Gårdens mest avgörande siffror och nyckeltal bör vara högst aktuellt att känna till, ifall vi vill hänga med i framtiden. Med hjälp av Råd 2020 konkurrenskraft och modernisering av gårdsbruk kan vi hjälpa till att kalkylera fram de olika alternativen på just din gård, kartlägga investeringarnas lönsamhet, hjälpa till med kassabudgetering och produktionskostnads kalkyler. Ta kontakt!

KPI-nyckel

I september lanserade vi ett nytt verktyg för mjölkgårdar (Valios producenter). Gårdarna tog i bruk KPI-mätaren (Key Perfomande Indikator) som mycket enkelt och visuellt hjälper mjölkgårdar att tolka sin produktion med hjälp av nyckeltal, sätta upp mål både kort- och långsiktigt. Otroligt fint verktyg som garanterat hjälper många mjölkföretagare att utveckla sin verksamhet. Våra rådgivare är gärna med och diskuterar nyckeltalen och målsättningarna. Ta kontakt!

Vatten i diken

De regniga somrar vi har haft i Österbotten under de senaste åren, tillsammans med positiv investeringsstöd utveckling, har väckt oss österbottningar att investera i det mest grundläggande gällande våra jordar; åkrarnas vattenhushållning! För att tillfredsställa era behov har vi under detta år rekryterat flera sakkunniga inom dräneringssektorn, och med glädje presenterar vi dessa gossar i vår tidning!

Ta Hand om Dig Bonde, och ta vara på den hjälp och stödet som finns där ute! För Du behövs och dina arbetsinsatser behövs! Vi i Lantbrukssällskapet ledning försöker ta väl hand om våra Rådgivare så att de orkar i sin vardag med er – för utan deras ork, kompetens och engagemang har Lantbrukssällskapet absolut ingenting att erbjuda åt er!

Fortsättningsvis med stark tro på den österbottniska primärproduktionen

Meira-Pia
Lohiluoma

Direktör för
Lantbrukssällskapet
mobil 050-568 5515

Lantbrukssällskapet dräneringssektor

Lantbrukssällskapet har under de senaste åren gjort stora satsningar och investeringar inom dräneringssektorn, senaste i våras i form av nyrekrytering av två nya dräneringsplanerare.

Dräneringsavdelningen strävar till att ligga i spets för sitt kunskapsområde i Finland. Vid mätningar används Trimble's GPS mätutrustning som nyligen uppdaterades så att de har tillgång till ännu flera satelliter. Vid planering används Bentley's Cad ritprogram kombinerat med Terra Solids program för hantering av mätdata. Dessa program och verktyg möjliggör en högklassig planering och tydliga produkter och kartor för våra kunder.

Produkterna och metoderna förbättras kontinuerligt för att kunderna ska få det bästa möjliga slutresultatet på sina beställningar. Utveckling av olika elektroniska verktyg bl.a. för utpålning av täckdiken och uppgörande av fördelningslängder pågår intensivt. Kartmaterialet har blivit mycket bättre och tydligare när bl.a. lantmäteriverkets kartmaterial blev fritt att laddas ner. Vid ritandet används de metoder

— Dräneringsavdelningens personal från vänster, Mikael Blomqvist, Rainer Rosendahl, Simon Nässlin och i förgrunden Marcus Gjäl.

och layouter som har utvecklats under många års tid. Förutom de traditionella uppgifterna och produktutveckling jobbar vi också med flera olika utvecklings- och forskningsprojekt.

Mikael
Blomqvist

Dräneringsplanerare
mobil 050-379 5905

PERSONALNYHETER!

Lantmätariingenjör (YH) **Simon Nässlin** har anställts som dräneringsplanerare. Nässlin är stationerad i vårt Vasa kontor.

Skogsbruksingenjör (YH) **Marcus Gjäl** har anställts som dräneringsplanerare. Gjäl är stationerad i vårt Närpes kontor.

Ekonom **Anne Sigg** har anställts som ekonomirådgivare. Sigg är stationerad i vårt Närpes kontor.

RÅD 2020
GARANTI!
ALTERNATIV!
FRAMTID!

PRO
Agria Österbottens Svenska
Lantbrukssällskap

Varje jordbruksgård har 7000 euro att använda för rådgivning under perioden 2015-2020.

BONDEFÖRETAGAREN

Nr 2/2017 Årgång 17 November 2017
Informationstidning för
lantbruksföretagare
ISSN 2323-3648 (print)
ISSN 2323-3656 (online)
Utgivare:
Österbottens Svenska Lantbrukssällskap,
Handelsplanaden 16 D,
65100 VASA

Tfn 010 839 2200,
Fax (06) 319 0201
www.lantbrukssallskapet.fi

Upplaga: 5 300
Chefredaktör: Meira-Pia Lohiluoma
Redaktion: Tor-Erik Asplund,
Jan-Erik Back
Ombrytning: Kustmedia Ab Oy /HH
Tryckeri: I-print, 2017

Annonsförsäljning: Emilia
Häggman / Kustmedia Ab Oy
För närmare uppgifter
om annonsering i
Bondeföretagaren fråga
efter vårt mediekort.

Pärmbild, foto:
Ulrika Wikman

Projekt AgroTillväxt

Österbottens Svenska
Lantbrukssällskap
AgriForum

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Ekologisk produktion – något för dig!

Eko-försäljningen i Finland är fortfarande i stark tillväxt. I ProLuomus konsumentundersökning från september 2017 berättas att över 1 miljon finländare köper ekoprodukter varje vecka. Det konsumenten värdesätter hos ekoprodukterna är renhet, inga tillsatsmedel eller bekämpningsmedel. Det här lovar gott för fortsatt efterfråga på alla eko-råvaror även om efterfrågan mellan de olika livsmedelssegmenten varierar.

Att lägga om till ekologisk produktion är inte någon snabb process och man bör grundligt reda ut hur omläggningen skulle ske på den egna gården. Det är delvis **ny yrkeskunskap** som behövs så läs på, diskutera med ekobönder och eko-rådgivare, besök ekogårdar och mässor. Häng med på träffar och kurser där man pratar eko.

På www.vyr.fi, MT och LF presenteras **prisläget** för ekospannmål, -trindsäd och oljeväxter.

Ekopriserna har hållit sig höga en längre tid men här ska man nog ha realistiska förväntningar då man gör upp kalkyler hur det ekonomiska utfallet kan bli när första ekoskörden skall säljas. Undersök ekomarknaden – vem köper ekoskörden, vilka produkter är efterfrågade och till vilket pris. Sök i närregionen – finns det ekodjurgårdar i närheten som min gård kunde börja samarbeta med? Samma gäller insatssidan – finns det ekogårdar nära till som man kan samarbeta med om transporter, samköp av utsäde och organiska gödselmedel.

I ekologisk odling utgår allt från marken. Ekologisk produktion är **JORDbruk**. Markens struktur, bördighet och dräneringens skick sätter ribban för skördeutfallet och grödans konkurrenskraft mot ogräsen.

En **mångsidig växtföljd** i eko-odlingen är A och O. Det skall vara balans mellan grödor som tar näring och grödor som tillför näring. Det finns en del regler för hur växtföljden byggs upp. Minst 30% baljväxter skall finnas i växtföljden på alla

skiften, t.ex. klöverbädd, ärt, åkerbönor. Det får vara max 3 år spannmål i rad efter varandra och max 2 år specialväxter efter varandra.

Att bevara och förbättra markens bördighet och öka näringsinnehållet är mycket viktigt. Alla grödor behöver **näring** för att ge skörd, både mängd och kvalitet, och för att konkurrera mot ogräsen. Om man t.ex. under flera år ger bort skörden av klöverbädden men inte tar tillbaka stallgödsel så tillslut är där bara ogräs och en ynkelig gröda. Balanserad gödsling och näringsgivande växtföljd ger resultat i en god skörd. Det finns organiska gödselmedel som är godkända i eko, likväl kan den mesta stallgödseln användas.

Grundprincipen är att allt **utsäde** som används i eko-odlingen skall ha ekologisk status. Än så länge finns tillfällen då det är möjligt att använda konventionellt utsäde. Antingen genom att Evira har gett ett allmänt tillstånd eller man har fått ett personligt tillstånd att använda konventionellt utsäde för någon specifik gröda eller sort.

Ekogrundkurs, start i januari 2018!

Ekogrundkursen startar måndag 29 januari 2018 kl. 9.00. De följande kursdagarna är tors. 1.2, ons. 7.2, tors. 15.2 och tis. 20.2 mellan kl. 9.00-15.30. Kursen är totalt 5 dagar och pågår under 4 veckor i januari och februari. Ekogrundkursen arrangeras av Yrkesakademien i Österbotten. Platsen är YA! Auditoriet i A-huset, Kungsgårdsvägen 37 A, 65 380 Vasa.

Obs! Endast denna ekogrundkurs ordnas inför växtsäsongen 2018. Mer information om kursprogrammet och anmälan kommer senare under hösten på webbsidan för YA! (www.yrkesakademien.fi) och Lantbrukssällskapet (www.lantbrukssallskapet.fi).

Ekokontrollen och ekoförbindelsen vid Österbottens NTM-central.

Vid Vasakontoret har **Tomas Räfså** och **Jan Flemming** hand om eko-kontrollen. Ekoförbindelserna sköter **Ulrika Granfors** och **Juha Tuorila**. Deras kontaktuppgifter är: Tomas Räfså tfn 050-3128624, tomas.rafsa@ntm-centralen.fi, Jan Flemming tfn 050-3128544, jan.flemming@ntm-centralen.fi, Ulrika Granfors tfn 050-3128681, ulrika.granfors@ntm-centralen.fi, Juha Tuorila tfn 050-3128682, juha.tuorila@ntm-centralen.fi. Vid Karlebykontoret sköter **Lars Björkgård** eko-kontrollen och ekoförbindelser. Hans tfn är 050-312 8536 och eposten är lars.bjorggard@ntm-centralen.fi.

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Stöd för ekologisk produktion

Ekologisk produktion och husdjursproduktion har egna fem-åriga åtgärder som inte kräver någon miljöersättningsförbindelse. På ekogårdar är det dock möjligt att förbinda sig till ett flertal villkor som rör miljöersättningar och ersättningar för djurens välbefinnande. Stöd betalas dock inte två gånger för samma åtgärd. Till skillnad från tidigare kan en förbindelse om ekofrilandsgrovarer också gälla bara en del av gårdens skiften. Ersättningen för ekologisk husdjursproduktion förutsätter att gården har husdjur som motsvarar minst 0,3 djurenheter per hektar.

Förbindelse om ekologisk produktion

- Femårig förbindelse
- Minsta åkerareal 5 ha, för trädgårdsväxter 1 ha
- Åkern ska vara stödberättigande i fråga om programbaserade ersättningar
- Omställningen görs under 2 eller 3 års tid
- Aktiv jordbrukare, ingen åldersgräns
- 5 dagars utbildning (ekogrundkurs)
- Krav på hela gården, utom att en separat förbindelse kan ingås om ekoträdgårdsväxter på friland
- Avsalugrödor ett krav – finns undantag
- Stödnivå 160 €/ha, för frilandsgrovarer 600 €/ha
- Man måste iaktta de produktionsvillkor för ekologisk växtproduktion som fastställts i rådets förordning (834/2007) och höra till kontrollsystemet

Avsalugrödor är:

- Spannmål
- Krydd- och örtväxter
- Oljeväxter
- Frilandsgrovarer
- Trindsäd
- Bär och frukt
- Potatis, sockerbeta
- Certifierad vallfröutsädesproduktion

Vallfoder som ensilage-, hö-, betesvallar eller övriga vallar räknas **INTE** med då man beräknar avsalugröd-%. Kravet i ekoförbindelsen är 30 % avsalugrödor i medeltal över förbindelsearealen och -perioden (5år). För nya ekogårdar skall kravet uppfyllas det fjärde och femte förbindelseåret.

Förbindelse om ekologisk husdjursproduktion

- Femårig förbindelse
- Aktiv jordbrukare, ingen åldersgräns
- Gården ska hålla minst 0,3 de husdjur/ha (nötkreatur, får, getter, svin, höns, gäss, ankor)
- Minsta åkerareal 5 ha, för trädgårdsväxter 1 ha
- Åkern ska vara stödberättigande i fråga om programbaserade ersättningar
- Man måste iaktta de produktionsvillkor för ekologisk växtproduktion och ekologisk husdjursproduktion som fastställts i rådets förordning (834/2007) och höra till kontrollsystemet också i fråga om det djurslag som föds upp ekologiskt
- 2 dagars utbildning
- Under det sista förbindelseåret ska man producera ekohusdjursprodukter eller ekologiska djur för försäljning
- Stödnivå 134 €/ha (utöver stödet för ekologisk åkerproduktion 160 €/ha)

Källa: Lantbrukskalendern 2018

Anslutning till kontrollsystemet för ekologisk produktion

Anmälan om anslutning till Evi-ras eko-kontrollsystem **görs senast sista april**. Anmälan görs till NTM-centralen. Man börjar odla och producera enligt ekologiska principer den dagen man har anmält sig till eko-kontrollen.

I samband med anmälan till eko-kontrollen skall flera olika planer och uppgifter lämnas in. Det är en ekoplan, vilket är en beskrivning av gårdens förhållanden, odling och produktion, metoder och risker. I ekoplanen ingår också en beskrivning av produktions- och lagerlokaler, växtföljdsplan, gödslings- och växtskyddsplan. En lista på alla gårdens skiften och när de läggs om bifogas till anmälan.

Anmäler man djur till eko-kontrollen är det också andra planer som skall med. De är bl.a. skötselplan för djuren, planritning

över produktionsbyggnaden, beskrivning av och planritning över rastgårdar, rasthagar och betesmarker. Det är speciellt viktigt att husdjursgårdar som går över med **djuren till eko har allt klart byggt och i skick 1 maj**. Den första ekogranskningen kommer att göras senast 15.6. Om det vid granskningen kommer fram fel kan ansökan inte godkännas, ingen ekohusdjursförbindelse göras och ingen ekoersättning för husdjursproduktion betalas för det året och detsamma gäller ekoväxtodlingen.

Ekoförbindelsen startar 1.5. och i och med det sköts allt med ekologiska principer och gården är ansluten till eko-kontrollen, även om sista ansökningsdag för förbindelsen följer huvudstöds-ansökans datum.

Råd 2020 ekologisk växt och djur

Funderar du vad ekologisk produktion är? Hur skulle en omläggning till eko ske på min gård? Hur bygger man upp en vettig växtföljd? Vilka planer och dokument kommer till? Dessa frågor och många fler kan du få svar på genom att boka in en Råd 2020-träff med inriktning på ekologisk produktion, modulen växt och/eller djur.

Vi hjälper dig i dessa frågor: Råd 2020 ekoväxt - Ulrika Wikman och Anders Salo
Råd 2020 ekodjur - Monica Nygård och Anders Salo

Råd 2020 konkurrenskraft

Med den här modulen kan du tillsammans med ekonomirådgivaren räkna över hur omläggningen till eko skulle falla ut.

Projekt EkoNu! Är du intresserad av ekologisk produktion?

Projekt EkoNu! har samlat ihop och publicerat en informationssida - Bli ekoproducent, på projektets hemsida www.ekonu.fi/bli-ekoproducent. Sidan är till dig som funderar på en omläggning till ekologisk produktion, eller söker mer information om ekoproduktion.

Projektet EkoNu! - För eko-branschen i Svenskfinland finansieras med medel ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) via NTM-centralerna i Österbotten, Nyland och Egentliga Finland.

Ulrika Wikman

Eko-rådgivare
mobil 050-5852 305

Projekt AgroTillväxt

Österbottens Svenska
Lantbrukssällskap
AgroTillväxt

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

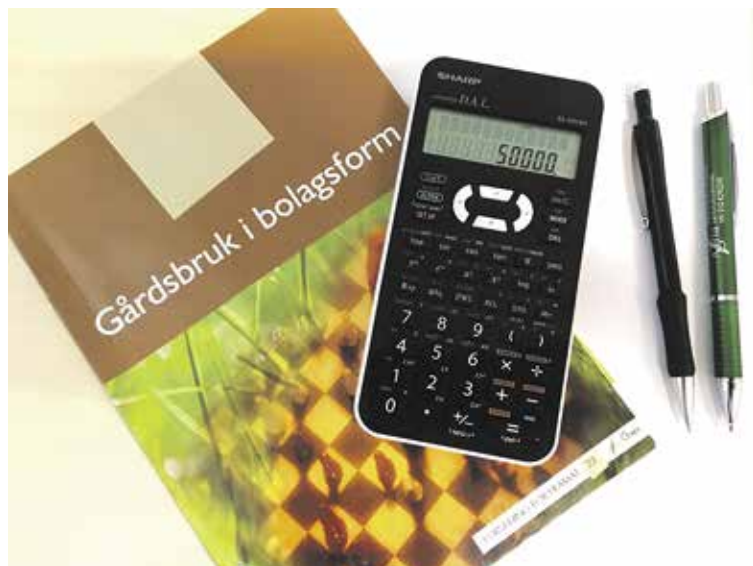
Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Just nu på tapeten

Bolagisering av Lantbruk...

Största delen av lantbruken drivs som enskilda näringsidkare idag. I Finland har vi ca 50.000 registrerade lantbruk varav endast ca 2% av dem är aktiebolag. Alla lantbruk är i sig unika, de skiljer sig i form av produktionsinriktning och storleksklass, men något som kännetecknar de flesta är att de innefattar en hel del känslor. I allmänhet förknippar man ofta jordbruken med livsverk och släktskap, jordbruket är något som gått i arv från generation till generation. Däremot aktiebolag kanske ses mera som ett företag med aktier och inte lika mycket känslor jämfört med ett jordbruk, trots att företaget också generationsväxlar och kan ha funnits inom samma släkte i årtionden. Detta är möjligen en delorsak till att det är mera ovanligt att lantbruken är aktiebolag. All verksamhet styrs ju av ekonomin, vare sig det är frågan om djur eller motorer. Alla företag eller verksamheter har som målsättning att se till att ekonomin rullar för att kunna upprätthålla eller utvidga sin verksamhet.

Varför har man idag då börjat diskutera mera kring bolagisering av jordbruk? Jo, för att allt handlar om att vara konkurrenskraftig på dagens marknad och då kommer matematiken mer och mer in i bilden. Man måste hänga med i utvecklingen för att få vara med. I dessa fall är det siffrorna som talar och man

måste överväga hur man kan effektivisera sin verksamhet. Att påstå att lönsamheten skulle vara bättre genom att ha ett aktiebolag är dock fel, man måste alltid se från fall till fall och detta gör man genom att göra grundliga kalkyler. Ett konventionellt jordbruk kan givetvis vara lönsammare än ett aktiebolag.

I höstens regeringsförhandlingar har man upp till behandling att man skall slopa överlåtelseskatten på 4% då man överläter jordbrukets fastigheter vid ombildandet av ett jordbruk till ett aktiebolag. Överlåtelseskatt betalar alla som säljer eller ger över en fastighet åt någon annan. I detta fall känns det ju som att man inte ger över en fastighet åt någon annan då det är frågan om ens egna aktiebolag. Men ett

aktiebolag är en helt skild juridisk person, därför måste man betala överlåtelseskatt. Detta kan vara en betydande summa för olika jordbruk med många eller stora fastigheter. Om riskdagen godkänner regeringens förslag så kunde det betyda att t.ex. en gård med fasta tillgångar och värdepapper på t.ex. en miljon euro skulle kunna spara 40.000 euro i skatt. Man föreslår denna ändring för att stöda lantbruken att välja rätt bolagsform och stöda dem som har investeringsplaner. När jordbruken blir aktiebolag så är de likställda med och har samma förutsättningar som andra familjeföretag.

Vad är då skillnaden på att vara enskild näringsidkare och ha ett aktiebolag?

Som jordbrukare kan skatten variera mycket, det är jordbruksresultatet som är avgörande för hur mycket förvärvsinkomstskatt och kapitalskatt man betalar. I vissa fall kan en jordbrukare till och med betala över 40% på sitt resultat. I ett aktiebolag betalas 20% skatt på företagets vinst, oberoende av hur stor vinst bolaget gjort. Det man väljer att lyfta som lön i ett Ab betalar man förvärvsinkomst skatt på.

Det finns egentligen tre röda trådar för ett Ab, den första är den förmanliga samfundsskatten på 20%, den andra är den flexibla skatteplaneringen t.ex. om man vill ta ut lön eller om man endast vill lyfta dividend och den tredje om man vill lyfta skattefri dividend eller om man vill lyfta någonting överhuvudtaget eller väljer att lämna pengarna kvar i bolaget för kommande investeringar. Den skillnad som ett Ab sparar i form av lägre skatter kan Ab:t t.ex. lägga till amorteringar, löner eller investeringar.

Ett aktiebolags drivande kräver dock lite mer administrativt arbete än det gör då man är enskild näringsidkare. Ett aktiebolags högsta beslutande organ är bolagsstämman (aktieägarna), det är bolagsstämman som väljer styrelsen och styrelsen som väljer en eventuell Vd, ett Ab behöver inte ha en Vd. Har man ett Ab skall man ha bokföring enligt prestationsprincipen, varje händelse kräver ett verifikat och man kan inte lyfta privata uttag när man vill utan enda sättet att få ut medel ur

ett Ab är att lyfta lön, dividend eller eventuellt ett lån. Beroende på verksamhetens storlek så kan man avvika från månatlig momsrapportering men i huvudsak redovisar man momsen en gång i månaden och betalar den 12:e därpå följande månad.

En allmän rekommendation är att man kan överväga en bolagisering om man har ett årsresultat runt 50.000 euro per person från enbart jordbruket. Har man även löneinkomster från andra ställen så skall man även beakta dem. Vill man börja på rekommenderas att man kontaktar Lantbrukssällskapets ekonomirådgivare för att noggrant gå igenom gårdens situation och framtidsvisioner innan man beslutar om man skall börja en bolagiseringsprocess eller inte. Man skall inte börja med att grunda ett bolag och sedan kontakta en rådgivare, för då kan många lättnader gå om intet, eftersom skattelättnaderna endast gäller vid ombildandet av ett helt jordbruk till ett aktiebolag, i de fallen är grundandet av Ab:t ett steg man gör i slutskedet av en bolagisering.

Anne Sigg

Ekonomirådgivare
mobil 050-447 2654

Skuldsanering och ekonomiska bekymmer

Att som jordbrukare börja fundera på skuldsanering är inte någon lätt sak. Vid ekonomiska problem så förtränger man ofta det hela för länge och man dröjer med att ta tag i saken vilket förvärrar läget och förseningsräntor och indrivningskostnaderna har ofta redan hunnit skena iväg till en orimlig nivå.

För det första måste man reda ut begreppen skuldsanering och företagssanering. År 2015 trädde en lagändring i kraft. Efter lagändringen kan småföretagare också ansöka om skuldsanering för privatpersoner för att reglera företagsverksamhetens skulder, vilket är ett billigare förfarande än företagssanering, men dock inte någon enkel väg det heller. Man kan få hjälp från kommunens ekonomi- och skuldrådgivning om det är fråga om privatpersonens skuldsanering men inte om det är fråga om företagssanering.

Vad krävs för en skuldsanering? En domstol kan inleda en skuldsanering och fastställa ett betalningsprogram om det finns förutsättningar för det. Förutsättningarna för skuldsanering är:

1. Gälldenären (låntagaren) har först försökt uppnå förlikning med fordringsägarna.
2. Gälldenären är oförmögen att betala sina skulder och någon förbättring är inte att vänta (konstaterande av insolvens).
3. Betalningsförmågan har försägnats på grund av en väsentlig förändring i omständigheterna, t.ex. arbetslöshet, arbetsoförmåga eller sjukdom, som i huvudsak inte beror på gälldenären själv.
4. Skulderna är orimligt stora i förhållande till betalningsförmågan och därför finns det vägande skäl för en skuldsanering (en övermäktig skuldbörda).

Tilläggsvillkor för skuldsanering som gäller för enskilda närings-

idkare. Dessa villkor måste uppfyllas.

- Du är enskild näringsidkare och har inget Ab, Kb eller Öb.
- Näringsverksamheten är småskalig.
- Din verksamhet är livskraftig och lönsam.
- Du får av din näringsverksamhet tillräckliga inkomster och beräknat enligt skuldsaneringslagen har du någon mån av betalningsförmåga.
- Du kan i fortsättningen betala näringsverksamhetens kostnader samt sköta nya lån.
- Du är inte försatt i personlig konkurs.
- Du behöver inga nya lån till din företagsverksamhet.
- Vid skuldsaneringen får långivarna mera än om egendomen skulle säljas.

Sammanfattningsvis är chansen till skuldsanering för privatpersoner (dvs mindre jordbrukare) väldigt liten eftersom jordbrukets egendom är så stor att en försäljning inbringar i allmänhet mera än ett

eventuellt betalningsprogram. Men vill man veta mera skuldsanering så kan man ringa till företags Finlands rådgivningstjänst ekonomihjälpen tel. 0295024881 torsdagar kl. 9-16.

Vad är företagssanering?

Syftet med företagssanering är att åstadkomma en skuldsanering och tillförlitliga varaktigt företagsverksamhet i ekonomiska svårigheter, t.ex. genom att dra ner på skulderna, omorganisera företagets verksamhet och ekonomi. En företagssanering kräver en stark motivation till att klara sig ur de ekonomiska svårigheterna och man förbinder sig att följa programmet upp till 8 år till punkt och pricka. En företagssanering kan kosta upp till 30 000 euro samt medför en mycket invecklad byråkrati och dessutom ett väldigt kostsamt arrangemang.

Saneringsförfarande kan tillämpas på enskilda näringsidkare, öppna bolag, kommanditbolag, aktiebolag, andelslag och bostadsaktiebolag samt på föreningar och stiftelser som bedriver ekonomisk verksamhet.

Om du har gjort allt, men du börjar inse att det inte kommer att räcka och skulderna tagit över tillvaron fullständigt, krävs tuffa tag. Att sälja gården (eller en del av gården) är inte något man gör över en natt. Men om skulderna är för stora och man redan många år har kämpat för hårt, både fysiskt och psykiskt, så kan det vara det enda rätta alternativet. Det bästa är ändå att i ett tidigt skede inse problematiken och allvaret kring överskuldssättningen. Redan att man insett situationens allvar och börjat leta efter hjälp i ett tidigt skede är i sig ett stort steg i rätt riktning, vilket kan bli avgörande för hur just din framtid ska se ut!

Åsa Mattsson

Ekonomirådgivare
mobil 050-330 7508

Höstliga tips kring gårdens skattebokföring

Höstens skördeperiod har varit besvärlig för de flesta och den pågår i skrivande stund ännu. När skördarbetena är avslarade kanske det finns tid för lite kontorsarbete med gårdens ekonomistyrning. Den första åtgärden bör vara att skaffa ett skilt bankkonto för lantbruket, om man inte redan har det. Endast genom att hålla lantbrukets och privatekonomins pengar åtskilda kan man utöva någon verklig ekonomistyrning av sitt lantbruksföretag.

Vi rekommenderar starkt att man gör sin skattebokföring kontinuerligt under året, senast nu är det aktuellt att mata in verifikationen i bokföringsprogrammet eller föra dem till bokföraren. När man inleder årets bokföringsarbete är det bra att först tänka igenom hur fjolårets bokföring gjordes. Finns det något som bör göras annorlunda? Kanske bör man göra en mera detaljerad indelning av utgifterna, dvs. ta i bruk flera bokföringskonton? Eller skulle det finnas behov av att bokföra mängden foder som köps

av olika sorter? Detta bör man ha tänkt igenom innan bokföringen inleds. Generellt kan man säga att bokföringen bör vara anpassad enligt de speciella behov varje gård har.

Oktober och november är en utmärkt tidpunkt för att göra ett mellanbokslut. Det innebär i praktiken att man bokför så långt som det är möjligt och sedan uppskattar resten av årets inkomster och utgifter. Då får man ett uppskattat bokslut och ser var årets resultat kommer att finna sig. Det är värdefull information, för man bör alltid sträva till att ha så lite variation i resultatet som möjligt. Stora variationer i det beskattningsbara resultatet mellan åren leder till mera inkomstskatter än om resultatet varierar lite.

Med mellanbokslutet som grund kan man planera in förhandsköp av t.ex. foder eller växtskyddsmedel, om resultatet ser ut att bli högt. Kom ihåg att beakta hur nästa år blir; om man t.ex. är i en fas av stark tillväxt så blir troligen nästa års resultat högre.

En annan åtgärd att beakta är att betala lön åt sina barn för utfört arbete, vilket går att göra från det år barnet fyller 15. Lönen blir då avdragbar i beskattningen. Dessutom är det viktigt för barnen att bli medvetna om värdet på deras eget arbete, vilket bygger en god grund för ekonomiskt tänkande. Lönebetalning medför en del bikostnader; bl.a. pensionspremie, arbetslöshetspremie och sjukförsäkringsavgift. Om barnet är under 17 år så är dock bikostnaderna marginella, och om barnet är äldre och har en egen LFöPL-försäkring som familjemedlem så blir bikostnaderna också små. Därför är det så gott som alltid lönande att betala en måttlig lön åt barnen. Lämna gärna arbetet med löneberäkning och -anmälningar till en bokföringsbyrå som har erfarenhet av det.

Om man står inför en större investering under det kommande året så bör man överväga att ansöka om kvartalsvis momsredovisning, istället för den normala årsredovisningen. Redovisning per kvartal

gör att man inte behöver vänta till början av följande år innan momsen återbetalas, utan det sker efter varje kvartalsredovisning. Till exempel det första kvartalet (januari-mars) ska redovisas senast 12.5, men inget hindrar att man lämnar in deklarationen redan de första dagarna i april. Detta gör att behovet av extra lån för momsen i en investering minskar. Det är även möjligt med månatlig momsredovisning. Om man vill ändra momsperioden från 1.1.2018 så bör ansökan göras senast inom december i år. Den förkortade momsperioden gäller i åtminstone ett år.

Under slutet av året bör man även kontrollera om det finns något som bör ändras i tidigare års beskattning. Det kan vara fråga om t.ex. utgifter som glömts bort, bokföringsfel eller andra fel som påverkar beskattningen. Tidsfristen för att ansöka om ändring i inkomstbeskattningen har ändrat från 1.1.2017. Tidigare hade man 6 år på sig efter skatteårets utgång att yrka på ändring. Från om med 2017 har man 3 år på sig efter

skatteårets utgång. Således kan man ännu under 2017 korrigera år 2011, men år 2017 kan korrigeras bara till och med år 2020. På www.skatt.fi finns information om hur man gör en ändring i beskattningen. Om man inte själv vill göra ändringsyrkanden så kan det löna sig att anlita en bokförare för att gå igenom tidigare års bokslut och göra eventuella ändringar.

För de som bokför själva gäller det att hålla sig uppdaterad med både ändringar i beskattningen och rent tekniska saker kring bokföring. Lantbrukssällskapet planerar därför en kurs i användning av bokföringsprogrammet WebWakka under de kommande månaderna. Hör gärna av er till vårt kontor i Vasa om ni är intresserade, så vet vi mera om var kursen bör ordnas.

Per-Erik Järn

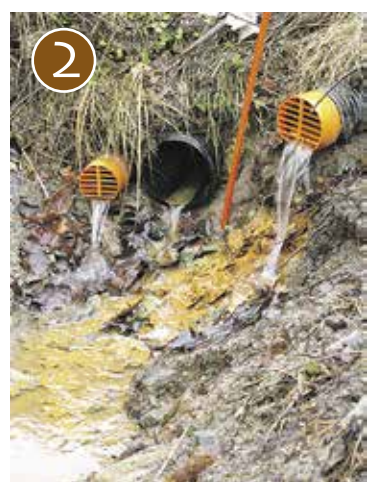
Ekonomirådgivare
mobil 050-592 0985

Vintern är i antågande, dags att tänka på kommande odlingssäsong?

Skörden börjar vara under tak och man kan satsa tid på att se över dräneringarna inför vintern och kommande odlingssäsong. Under skördarbetet har du säkert märkt vilka ställen som varit blötare och där odlingsväxten lidit av obalans i fuktförhållandena. Det är bra att klargöra om det är frågan om packningsskada, slampropp i täckdikessystemet eller om utfallsdiken är i dåligt skick.

Man börjar med att ta fram täckdikeskartan och kolla var utlopp och täckdiken finns i det aktuella området. Skalan på täckdikningskartan är oftast 1:2000 vilket betyder att 1 mm motsvarar 2 m i terrängen. Första inspektionspunkt är utloppet som bör vara fritt så att vattnet lätt kan strömma ur täckdikessystemen. Kommer det slam ur systemet? Finns det synliga brunnar kolla dem och töm slamfickan. Gräv en provgrop i det

våta området och kolla hur tät jorden är, slipper ytvattnet ner till täckdiken? Lokalisera ett grendike och gräv fram det för att se om dräneringsgruset är rent, igenslammat eller cementerat av järnutfällningar, samma med täckdikessystemet. Finns det träd och buskar i närheten av täckdikessystemet är det risk för att rötterna sökt sig fram till täckdiken och bildat en "rotkorv", som täppt till röret.

Utloppen på bild 1-3 visar att det finns riklig rostutfällning i dräneringsröret. Bild 2 visar att det är enbart ur det tredje röret som rosten kommer. Rostutfällning kan finnas på delar av eller över hela skiftet. På bild 3 syns en reglerbrunn full med rostutfällning. I alla tre fallen är det dags för en spolning av röret. Får detta fortgå så kommer rosten att "cementera" under sommarens torraste period. Sker detta är sannolikt den enda åtgärden för att få dräneringen i skick en omtäckdikning av skiftet.

Det är viktigt att utföra spolning av täckdiken före du har en total katastrof på skiftet. Om du inte utför spolningen i tid kan du förorsaka svåra packningsskador på skiftet. Spolningsbehovet är individuellt för

varje skifte och kan variera allt från en gång per år till en gång per 10-15 år. Kontakta spolningsentreprenören så fort som möjligt i höst, spolningen går inte att utföra när det blir minusgrader dygnet runt.

Spolmunstycket har en stråle framåt och oftast 5-6 strålar riktade snett bakåt. På bild 5 ser vi ett rör som har slammat igen av rost och på bild 6 öppnar spolaggregatet effektivt slitsarna i slangen.

Behöver du råd hur gå vidare eller en ny plan, kontakta oss. Investe-

ringsbidraget är det högsta på länge, hela 40 % av de godtagbara kostnaderna som är 3,60 €/m täckdike och upp till 800 €/ha för kontrollerad dränering. Vi utför fältundersökningarna i höst, gör planen i vinter, du söker investeringsbidrag före 15.3.2018 och har ett beslut till våren och kan utföra täckdikningen efter det.

Rainer Rosendahl

Dräneringstekniker
mobil 0400-561 550

Disponenttjänster för dikningssammanslutningar

Vid rensning av åar, bäckar och större utfall finns det mycket att tänka på.

För det första bör man se över kostnadsfördelningen och markägarregistret, när har den senast uppdaterats och vad har skett i byn efter senaste uppdateringen är exempel på frågor man bör ställa sig i ett sådant läge. Vid behov utför Lantbrukssällskapet en uppdatering av kostnadsfördelningen. Dikningssammanslutningen i samråd med Lantbrukssällskapet kan fastställa ett hektarbaserat pris för kostnadsfördelningen, detta kan antingen göras på sammanslutningens stämma eller på ett sysslomannamöte.

En dikningssammanslutning kan sköta flera diken och består vanligtvis av flera avdelningar (från 2-3 till 20-30). Varje avdelning betalar för de diken (eller delar av diken) som avdelningen drar nytta av. Samtliga avdelningar har egen ekonomi, om inte stämman beslutar något annat, exempelvis mättningsarbeten och administrativa kostnader kan hänföras till sådana poster som hela dikessammanslutningen finansierar.

Rensningsprojekt kan göras på flera sätt, dikningssammanslutningen kan bära upp pengar till den egna kassan och därifrån köpa

grävtjänster, mätningstjänster med mera. Detta innebär en väldigt massa arbete för dikningssammanslutningen. Dessutom betalas moms vid köp av tjänster, momsandelen kan då inte återbäras eftersom att dikningssammanslutningen inte är momsskyldig. Lantbrukssällskapet kan också fungera som huvudentreprenör och bära upp pengar av dikningssammanslutningens delägare vid köp av grävtjänster och andra tjänster av underentreprenörer, också mätningstjänster, arbetsledning och kostnadsfördelning med mera kan faktureras direkt till delägarna för att delägarna på så sätt ska få moms till godo.

I de flesta fall när ett utfallsdike inte fungerar som det ska kan det vara skäl att utreda orsakerna. En terrängsyn ger konkret svar på vilka åtgärder och vad som krävs för att få ett fungerande dike. Lantbrukssällskapet använder sig av den senaste GPS-tekniken, och kan genom högklassiga mätjänster producera höjd och platspunkter. Med höjd och platspunkter kan man få fram längdskärningar, tvärsärningar och höjddiagram som kan användas till stöd för grävarbete. Det går även att producera maskinstyrningsfiler åt grävmaskiner som är utrustade med GPS.

I samarbete med Agrolink har vi skapat en webbplattform för dikningssammanslutningar, där delägarna kan ta del av viktig information angående ärenden som pågår inom dikningssammanslutningen. På plattformen finns nyheter som berör delägarna såsom uppdaterade kostnadsfördelningslängder, kartor, mötesprotokoll mm. Dräneringsplanerna och dikessammanslutningens ombudsmän har behörigheter att ladda upp material. Plattformen är endast tillgänglig för sammanslutningens delägare och ombudsmän, delägare som önskar få tillgång till plattformen begär åtkomst med ett e-postmeddelande.

Plattformen har testats för en dikessammanslutning med god respons och detta är något som vi kommer att fortsätta vidareutveckla.

Lantbrukssällskapets disponenttjänster kan variera från projekt till projekt enligt delägarnas önskemål. Dikningssammanslutningen ger order och lantbrukssällskapet är verktyget att genomföra vad som önskas.

Marcus Gjäl

Dräneringsplanerare
mobil 050-344 6522

Projekt AgroTillväxt

Användning av laserskannat material inom dräneringsplanering

— Analys av området i 3D, vattennivån höjd till 2 m. —

— Höjdkurvor med 0,25 m intervall skapade från terrängmodell och kombinerad med ortobild. —

Laserskannat material är ett tre-dimensionellt punktmoln som avbildar ett föremål, där varje punkt har en x-, y och en z- koordinat. Beroende på den reflekterande laserstrålens impuls klassificeras punkten exempelvis som växtlighet, markyta, byggnad osv. Materialet passar bra för skapande av terrängmodeller, som är en avbildning av endast markytan.

Inom dräneringsplanering är terrängmodeller ett utmärkt hjälpmedel för projekt inom grundtorrläggning och även till nytta inom täckdikning. En Terrängmodell (Digital Terrain Model) är skapad av ett punktmoln med endast punkter från markytan, dvs. en avbildad tre-dimensionell modell av terrängen. Med terrängmodellen kan man bland annat skapa höjdkurvor, göra höjdanalyser, översvämningsanalyser och massaberäkningar. Man kan även visualisera materialet i ett tre-dimensionellt perspektiv och kombinera det med andra kartmaterial.

I Lantmäteriverkets filttjänst finns det mycket material som används för undersökningar och analyser inom olika yrkesområden. I filttjänsten finns terrängmodeller som är färdigt filterade laserskanningsmaterial. Detta är ett av materialen som vi använder oss av inom dräneringsplaneringen just för att skapa höjdkurvor mm. Allt material är i ETRS-TM35FIN koordinatsystem och i höjdsystem N-2000 som gör det lätt att kombinera materialen sinsemellan.

Genom att bearbeta och kombinera de olika materialen får man hjälpmedel som underlättar planeringsarbetet och man kan lätt analysera större områden och se hur terrängen och höjderna artar sig, det ger en bra effekt och kvalitet i vårt arbete och i våra produkter.

Simon Nässlin

Dräneringsplanerare
mobil 050-431 0734

Hortilab AB OY
Sakkunnig
inhouse service!

GRATIS 2017!
Transport av jordprov från
lantbruksaffärer i Österbotten 7.9.17- 4.1.18

06-347 4250
www.hortilab.fi

Se kompetensområde www.finas.fi

BEMA LYFT-DÖRRAR

FÖRSÄLJNING
EGEN PRODUKTION
MONTERING
RESERVDELAR

- Halldörrar
- Garagedörrar
- Automatik
- Service

Enligt egna mått
och önskemål!

BEGÄR OFFERT!

BEMA SYSTEM

06-225 82 30 Algotsvägen 9 www.bemasystem.fi
050-331 09 34 64200 Närpes info@bemasystem.fi

www.feedex.fi

Teho-DeTox

Feedex25
1992-2017

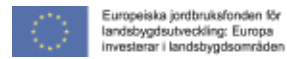
Teho-DeTox är ett tilläggfoder som är enkelt att använda när toxinnivåerna i spannmål eller ensilage är skadligt höga. Produkten innehåller Mycosorb A+® -toxinbindare som minskar mögeltoxinerens skadliga inverkan. Dessutom innehåller det levande jäst och soda som stöder vämmens funktion.

Dosering:
200 - 250 g/djur/dag
25 kg säck / 625 kg pall

Feedex

Oy Feedex Ab, Industrigatan 4, 68800 Källby tel. 020 1984 820

Projekt AgroTillväxt

Vall

Nurmi 2017 kan karaktäriseras som årets samlingspunkt för vallodlarna i Finland. Den samlade i början av augusti omkring 6000 besökare till fältet bredvid Power Park i Härmä. Yra tillsammans med Hankkija, K-Maatalous, Viljelijän Berner, NHK-Keskus, Turun Konekeskus, Elho, Junkkari, Atria och Valio stod som arrangörer. Arbetsdemonstrationer, presentationer av demorutor med vall och fodersäd och ca 40 utställare tävlade om besökarnas uppmärksamhet. Många erfarenheter utbyttes och glada samtal hördes över fältet.

Bland demonstrationsrutorna väckte vårrågvete nyfikenhet. Den är avsedd för skörd som helsädesensilage och torrsädesensilage. Skörden kan jämföras med tre vallskördar. Under dagen hölls också en stor maskindemonstration med allehanda maskiner. Det var många stora maskiner som presenterades, vissa av snittvagnarna hade totalvikter på 30-35 ton. Andra maskiner som också presenterades var alv-luckrare.

Vallseminarium- Större skörd av vallen: I september denna

Nurmi 2017.

höst hölls ett vall-seminarium i Helsingfors "Nurmista enemmän satoa". Bland kursdeltagarna fanns både jordbrukare, rådgivare och andra sakkunniga. Under dagen presenterades många faktorer som påverkar skörden.

Ett mycket intressant inslag var en jordbrukare som berättade om sin vallodling. Den unga jordbrukaren drev en mjölkgård med vallodling, spannmålsodling och sockerbetsodling. Gården hade som målsättning att ständigt öka vallskörden och minska den skördade vall-arealen. I dagsläget hade gården en vallskörd som överskred 10 000 kg ts/ha. Den här jordbrukaren utförde själv en del av arbetet med vallproduktionen, men han anlidade även entreprenörer. Han betonade att hans viktigaste uppgift var att leda och övervaka arbetet med vallproduktionen. Att vara förutseende och snabbt åtgärda problem i vallodling-

— Vårrågvete. —

en prioriterades högt. Problemen kunde beröra t ex etablering och näringsbrist. Den här jordbrukaren var också med i en vallgrupp som leddes av ProAgria Länsi-Suomi.

Av hela dagens program kunde man dra slutsatsen, att det är mycket viktigt att känna till nuläget och ha en klar målsättning. Jordbrukaren väljer målsättningarna och de varierar från gård till gård. En annan sak

som verkar höja vallskördarna är att vara med i en vallgrupp. Det ger möjlighet att utbyta erfarenheter och sporra varandra.

Margareta Slotte

Växtodlingsrådgivare
mobil 050-4127627

Rekommendationer från gårdar med 10 tons skörd:

- Vallens anläggning och täthet
- Markens produktionsskick
- Tillräcklig kvävetillgång
- Dikning och vattenhushållning
- En odlingssäker vallfröblandning
- Kompletteringssådd
- Utbyte av erfarenheter i en vallgrupp
- Observationer i fält tillsammans med rådgivare
- Foderprovtagning och analys av resultaten

Källa: ProAgrian nurmiryhmitt

Jonas Löfqvist

Växtodlingsrådgivare
mobil 050-375 4328

Vanliga frågor om Råd2020

Under pågående programperiod (2014–2020) har medlemsländerna inom EU kommit överens om jordbruksrådgivningssystemet Råd2020. Detta innebär att alla jordbruk med lägenhetssignum kan få kostnadsfri rådgivning (endast momsens skall erläggas) angående växtskydd, ekologisk odling, energi, miljö, produktionsdjur. Från och med hösten kan man också välja modulen "Förbättra jordbrukets konkurrenskraft och modernisera jordbruket". Detta betyder att man kan få inledande rådgivning om t.ex. investeringsalternativ, generationsväxling, bolagiseringsutredningar, ekonomikartläggning, produktionskostnadsberäkningar mm. Myndigheterna har reserverat 7.000 euro per gård.

Vilka frågor får våra rådgivare?

Passar Råd2020 för mig?

Såvida du har lägenhetssignum för jordbruket så har du rätt till rådgivningen.

Kan man göra odlingsplaner och skiftesvis bokföring?

Sådana dokument och planer som myndigheterna kräver kan man inte göra inom ramen för Råd2020. Samma gäller även bl.a. affärsplaner, men man kan t.ex. kartlägga och diskutera olika investeringsalternativ.

Kan man utnyttja Råd2020 även om man inte har något avtal?

Råd2020 kräver inget avtal. Det går bra att kontakta vilken som helst av de godkända rådgivarna. Se www.mavi.fi (rådgivarregister).

Kan man göra andra tjänster på samma besök?

Det är möjligt, för detta kommer skild faktura.

Kan man få hjälp med åkermarkens kvalitetstest som skall vara klar före 30.4.2018?

För detta är Råd2020 mycket lämpligt. Problemet kan vara den korta barmarkperioden som är kvar.

Varför betalas inte beloppet direkt åt jordbrukarna?

Råd2020 är en del av programmet för utveckling av landsbygden i Fastlands-Finland 2014–2020 och bygger på en EU-förordning. Systemet är uppbyggt för att stöda jordbrukarna i vardagen, öka kunskande, se möjligheter mm. En stor del av finansieringen kommer direkt från EU.

Kan man beställa samma tjänst flera gånger, t.ex. växtskyddsrådgivning?

Ja, man kan utnyttja samma tjänst hur många gånger som helst.

Hur bokar jag?

Kontakta Lantbrukssällskapet. Förutom rådgivningen sköter vi all byråkrati.

Kan man reda ut kraven för tvärvillkor och djurens välbefinnande via Råd2020?

Absolut, bl.a. detta är vad rådgivningssystemet Råd2020 går ut på!

Tor-Erik Asplund

Sektoransvarig företagsledning
mobil 050-386 5922

Några nya sorter

Avetron (Graminor)

Avetron är en tidig havresort med stora kärnor och tunt skal. Växttiden ligger på 95 dagar. Sorten har jämnstora kärnor och passar som foder eller till export. Sorten är inte särskilt känslig för sjukdomar eller rödmögel. I försök har den gett högst skördenivå på ler- och mulldjordar och på odlingszon III.

Donna (BOR)

Donna är en sen havresort som passar som kvarnhavre eller för export. Jämfört med Belinda är tusenkornvikten högre och växttiden drygt ett dygn kortare. Sträet är styvt men långt och användning av tillväxtregulator rekommenderas. Sjukdomsresistensen är god och den lämpar sig för odling på alla jordarter.

Vertti (BOR)

Vertti är en tidig flerradig kornsort som lämpar sig som foder. Sorten klarar sig på olika jordarter och tål surare förhållanden men odling rekommenderas inte på skiften som lätt torkar. Sträet är styvt och med en liggsädesprocent på 8 har den klarat sig bättre i försök än andra tidiga kornsorter.

Alvari (BOR)

Alvari är en medelsen flerradig kornsort som tål surare förhållanden. Växttiden ligger på 88,5 dagar. Sorten har stora kärnor och ett relativt styvt men långt strå. Alvari passar bra på olika jordar och som foder eller stärkelsekorn.

Foto: Mari Lönnqvist

— Åker med Astronaute ärt. —

Astronaute (R.A.G.T)

Astronaute är en foderärt som har gett störst skörd i försök men den har också en växttid på 104 dagar. Den har en lägre tusenkornvikt än sorten Ingrid men har gett högre skörd. Astronaute är en sort som ska hållas upprätt.

Sampo (BOR)

Sampo är en ny tidig bondbönesort. Den har sex dagar kortare växtsäsong än Kontu och passar i odlingszon I-III. Dessutom är den kortare. Sampo är en småfröig sort. I försök har tusenkornvikten uppmätts till 302 gram, 50 gram mindre än Kontu.

Mari Lönnqvist

Växtodlingsrådgivare
mobil 050-4652820

Projekt AgroTillväxt

Österbottens Svenska
Lantbrukssällskap
AgroTillväxt

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Foto: Jan-Erik Back

ProAgria Lantbrukssällskapet och Österbotten hade ett par dagar i slutet av september besök av AFD Paul Riesinger från Yrkeshögskolan Novia i Ekenäs, även kallad Skuffis. Första dagen besöktes ekologiskt odlade fält i Vasatrakten med EkoNu som arrangör. Följande dag ordnades en kursdag i Yttermark med inledande föreläsningar och därpå följande fältbesök i närregionen. Arrangör var då AgroTillväxt.

Här följer Pauls sammandrag om fånggrödor i anslutning till kursdagen i Yttermark:

FÅNGGRÖDOR

— Peter Hummelstedt (andra från vänster) i Yttermark visar 27.9. hur fånggrödan vitklöver (2 kg/ha) insädd i spannmål klarat sej denna utmanande säsong. AFD Paul Riesinger tredje från vänster.

Förluster av växtnäringssämnen från åkrar förekommer i första hand från skiften som saknar växttäck. Växtnäringssämnen lakas då neråt i markprofilen till täckdiknings-system eller grundvattnet, rinner med markvattnet längs med markytan, eller eroderas tillsammans med mer eller mindre stora markpartiklar. Förlusterna sker i huvudsak under hösten och i samband med snösmältningen och tjällossningen på våren. Fånggrödor har visat sig kunna minska t.ex. förlusterna av kväve med hälften.

En fånggröda är avsedd att **ta upp växtnäring och binda mark** efter att huvudgrödan har skördats. I Finland utgörs fånggrödan i huvudsak av vallväxter som etableras i vårsäd. Etableringen sker i samband med eller i nära anslutning till

Foto: Jan-Erik Back

— På John Norrholms åker har rödklöver (3 kg/ha) sådd med pneumatisk sårmaskin etablerat sej riktigt bra i den ekologiska spannmål som just tröskats. —

sådden av spannmålsgrödan. Efter skörden av huvudgrödan växer fånggrödan till sig under hösten, för att sedan brytas under senhösten eller följande vår.

Förutom att hålla växtnäringssämnen och markpartiklar kvar på fältet tillför odlingen av fånggrödor också **växtbiomassa**. Detta organiska material utgör en föda för markorganismerna och således utgångspunkten för humusbildning. På sikt ger odlingen av fånggrödor ett betydande bidrag till **markens bördighet**. Inlagringen av koldioxid i marken i form av mull motverkar dessutom klimatförändringen.

Vid val av växtarter och odlings-teknik bör man beakta att fånggrödan inte skall konkurrera med huvudgrödan så att skörden minskar. Efter att huvudgrödan har skördats bör fånggrödan å andra sidan ha en kraftig biomassa-bildning. I Finland har man sedan början av 1990-talet

utfört försök, som visat att **insädd av timotej och rödklöver i vårsäd har ökat kärnskördarna**. Det går alltså att hitta kompanjoner som gagnar huvudgrödans skördebildning.

Fånggrödan kan gärna utgöras av **ett vallgräs och en vallbaljväxt**. Vilka arter som skall användas beror på skiftets bördighet och huvudgrödans konkurrenskraft. År skiftet bördigt och odlingsväxtens konkurrenskraft hög så kan mera frodigt växande vallväxter användas som fånggröda, t.ex. kombinationen engelskt rajgräs och rödklöver. Italienskt rajgräs har ett så frodigt växtsätt att det kan föranleda skördenedsättningar i huvudgrödan och till och med försvåra skörden. Å andra sidan inleder italienskt rajgräs en mycket kraftig tillväxt (och binder mycket växtnäring) efter att huvudgrödan har skördats.

Den som försiktigt vill prova på odlingen av fånggrödor rekom-

menderas ändå att **börja med blandningar av lågväxande och konkurrenssvaga arter**, såsom vitklöver av betesvalltyp i kombination med rödsvingel, timotej, ängssvingel eller engelskt rajgräs. Odlingstekniken vid etablering av fånggrödan genom insädd av vallväxter i stråsåd motsvarar ganska långt den teknik man av tradition använder vid odling av flerårig vall.

Det stora intresset för fånggrödor visar att lantbrukarna är öppna för nytänkande, och att de vill vårda åkrarnas bördighet samt värna om vattenmiljöns välmående.

Jan-Erik Back

Kundservicechef
mobil 050-441 7511

FutureCrops

Vilka växter odlas i Finland om 100 år? Projektet FutureCrops koordineras av Naturresursinstitutet Luke, som i augusti arrangerade ett seminarium om Kummin och glutenfritt. På seminariet berättade två kumminexportörer om sina affärsidéer, men man presenterade också mera ovanliga växter. I odling kunde man se bland annat bovete, bondeböna, quinoa, soja, oljelin och oljehampa. En del av växterna presenterades närmare, liksom företag som arbetar med dem. Bondebönan är ett exempel på hur produktutveckling och nya recept kan öka användningen av närproducerade livsmedel.

Quinoa håller på att hitta vägen till våra matbord. Ursprungligen kommer växten från Sydamerikas bergstrakter. Quinoa är glutenfritt och har ett gott näringsinnehåll, speciellt lyfter man fram den goda aminosyresammansättningen. Efterfrågan på inhemsk quinoa antas öka alltefter att flera smakat den och kunskapen om quinoa ökar.

— Humle vid Mustiala, HAMK. —

Ungefär hälften av all quinoa odling i Finland sker på Rainigon luomutila, som uppger att skörden kan variera mellan noll och tvåtusen kilo per hektar. Fröna är små och sås grunt i varm jord, för att snabbt komma igång och kunna konkurrera med ogräs. Skadegörare har inte varit ett problem, men vid kall och fuktig försommar kan mögel angripa växtbeståndet. Quinoa kräver en lång växtperiod och tröskningen kan gå in i oktober. Den anses ha ett gott förfruktsvärde.

Läste du efterlysningen om humle i dagspressen? Naturresursinstitutet

kartlägger lokala humlestammar i Finland, för att få fram de bästa. I och med att antalet småbryggerier ökat markant, har även intresset för lokalt producerad humle ökat. Humle är en växt med lång historia i vårt land och grundförutsättningar för odling finns. På långsikt kan man vänta ett visst stöd från forskningen och utomlands kan man bekanta sig med skördeteknik. Det behövs produktutveckling för att bättre ta tillvara det finländska humlets aromer.

En mångsidigare växtföljd kan ge bättre markstruktur och minska risken för växtsjukdomar. Det tills-

Foto: Margareta Slotte

Foto: Margareta Slotte

Foto: Margareta Slotte

— Quinoa. —

vidare öppna marknadspriset för nya specialväxter, kan också ses som en fördel. Är du nyfiken på nya möjligheter, kan du söka information från projektet FutureCrops, som har till uppgift att förmedla info om specialväxter till odlare, förädlare och konsumenterna.

— Mångfald. —

Källor: <https://www.luke.fi/future-crops/fi/viljely/>
Kuminaa ja gluteenitonta semina-
rium 17.8-17
Maaseudun Tulevaisuus 18.9-17

Margareta
Slotte

Växtodlingsrådgivare
mobil 050-4127627

Växtskyddsexamen

Växtskyddsexamen (tidigare sprutförarkurs) erhålls genom att avlägga en tent. Tentamenstillfällena med genomgång av kursmaterialet ordnas av Lantbrukssällskapet

ti 14.11. vid Optima, Trädgårdsgatan 30, Jakobstad,
on 15.11. vid YA! i Gamla Vasa, Kungsgårdsvägen 30 A,
ons. 22.11 vid YA i Närpes, Ängskullsvägen 1.
- Skild grupp för växthusodlare i Närpes

Dagsprogram: 11:30 Föreläsningar
13:30 Kaffé
14:00 Tent

Självstudiematerial finns på Tukes hemsidor: www.tukes.fi/vaxtskydd.
Pris: 90 € inkl. moms för kurs, kaffé samt tent. 70 € inkl. moms endast tent.

Anmälan med **kontaktuppgifter** samt **FO-nr** görs till Lantbrukssällskapet, Carina Ahlnäs, tfn 010- 839 2200 eller carina.ahlnas@proagria.fi senast en vecka före tillfället.

Tilläggsutrustning för spridning av flytande gödsel med växtskyddsspruta

Om man önskar sprida flytande gödsel med växtskyddssprutan kan det vanliga munstycket bytas ut mot spridare för flytande gödsel. Spridarenheten är försedd med 4 justerbara utlopp. Ett normalt munstycke på en växtskyddsspruta ger ungefär 1 liter per minut vid ett tryck på 3 kg. Den här spridarenheten kan justeras mellan 1 till 6 liter per minut vid samma tryck. Monteringen går enkelt genom att ta bort snapp muttern med det ordinarie munstycket och fäst spridarenheten med egen snapp anslutning. Finns för olika sprutfabriker. Denna utrustning lämpar sig inte för bladgödsling.

– 8 strilar per meter arbetsbredd.

Stefan
Nordman

Potatisrådgivare
mobil 0400-266 682

MobiWisu – WebWisus förlängda arm

WebWisus tilläggstjänst, MobiWisu, är till nytta för odlare som hellre antecknar digitalt än med papper och penna. Tjänsten fungerar med telefonens eller surfplattans webbläsare. Kort beskrivet gör man **odlingsplaneringen i WebWisu och planen förverkligas i MobiWisu** genom kvitteringar med mer eller mindre ändringar i planen. Datum för utförandena, odlingsåtgärder och observationer på fälten blir synliga i båda tjänsterna på samma gång och ligger till grund för nästa års planering samt eventuell gårdsgranskning. För att kunna utnyttja MobiWisu fullt ut med också karttjänsten i bruk, förutsätts att planeringen är gjord med Web-

Wisu och att gårdens kartmaterial är grundat där.

Växtskyddet kan fungera som ett bra exempel. Utgående från höstens odlingsplan kan odlaren i förköpstider under vårvintern planera växtskyddet i WebWisu på egen hand eller via vår stödfinansierade Råd2020-rådgivning. Då får kunden reda på vilka mängder växtskyddsmedel som behövs för säsongen och gällande växtskyddslagstiftning tas i beaktande. Alla preparat som behövs planeras in och finns i skiftesdatan när man öppnar MobiWisu. När besprutningen närmar sig kan odlaren anteckna fältobservationerna som grund för sina växtskyddsåtgärder. Gällande besprutningen kan odlaren via MobiWisu vid behov byta

ut preparat, lägga till eller ta bort preparat ur blandningarna samt anteckna använda mängder och datum när arbetet utförts. Fria kommentarer för varje fält går också att skriva. Alla anteckningar lagras för nästa års planering.

I samband med besök till någon av oss odlingsrådgivare visar vi gärna upp tjänsten! Årskostnaden för MobiWisu är 60 euro + moms. Men alla kan boka en gratis provmånad för att bekanta sig med tjänsten, www.mtech.fi/sv/mobiwisu.

Magnus
Långskog

Växtodlingsrådgivare
mobil 050-551 1693

DIGI-BOTNIA

En serie av informationsevenemang ordnas av Vasa universitet enligt följande:

25.10 kl. 18-21 Närpes
1.11 kl. 18-21 Pedersöre
2.11 kl. 18-21 Korsholm
8.11 kl. 10-15 Vörå
14.11 kl. 10-15 Kronoby
13.12 kl. 10-15 Jakobstad

Kom och
hör hur
digitaliseringen
ändrar jord- och
skogsbruket!

Evenemangen är kostnadsfria.
Program och anmälan:
www.uva.fi/sv/sites/digi-botnia/

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Hortilab AB OY
Saklattnings
inhemsk service!

Observera!
Oberoende analyser av
DON-mögeltoxiner!

06-347 4250
www.hortilab.fi

Se kompetensområde www.finas.fi

Anmälan/mera info på www.eduya.fi
Förfrågningar: Henrik Ingo tfn 044-750 32 29, Kursgården 2018
Följ med vårt kursutbud på Facebook *Naturbruksbrickan!*

Närings-, trafik- och
miljöcentralen
Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Arbetsgivarlag om utländsk arbetskraft

Rätt att arbeta i Finland.
Granskningar och beställaransvar.
Kollektivavtal och beskattning av utländsk arbetskraft.

Föreläsare:
Sonja Pihlaja, TE-byrån i Birkaland
Fredrik Holmlund och Mari Liukkonen, Regionförvaltningsverket i västra och inre Finland
Kristel Nybondas, Landsbygds Arbetsgivarförbund

Tid: Onsdag 8.11.2017 kl. 09.00–15.00
Plats: Konferensrum Thermal, Sokos Hotel Royal Vaasa, Hovrättsplanaden 18
Pris: 30 €. Ingen avgift för ÖSP-medlemmar.
Anmälan: Senast 3.11.2017

Arbeta tryggt med dikor och köttnöt!

Djuret, människan och stallet i tryggt samspel.

Föreläsare:
Susanna Vehkaoja, rådgivare A-producenter och dikouppfödare
Slaktbilschaufför N.N.
Juha Hanhimäki, Gooshill beefservice

Tid: 11.1.2018 kl. 09.00–15.00
Plats: Campus Kungsgården, klassrum M1 (invid maskinhallarna) + dikostallet. Skytning från Kungsgårdsvägen 30.
Pris 20 €
Anmälan: Senast 5.1.2018. *OBS! Varma utombuskläder med!*

Studieresa till Danmark

Vi besöker två lantbruk som introducerat Lean-management på gården och vi besöker fackmässan för husdjursproducenter Nutrifair i Fredericia. www.nutrifair.dk.

Föreläsare:
Lean-rådgivare Susanne Pejstrup

Tid: 16–18.1.2018.
Pris: 400 € om vi blir 16 pers., 550 € om vi blir minst 10 pers.
Flyg Vasa-Köpenhamn t.r. och övernattnings på hotell i Odense.
Anmälan: Senast 29.12. Begränsat deltagarantal.

Mjolk- och köttföretagardagar i Umeå

Växa Sverige www.vxa.se ordnar en stor tillställning för mjölk- och nötköttsproducenter i norra Sverige och Österbotten. Två dagar späckade med korta föreläsningar av goda experter, mingel, dans, mat, minimässa med mera!

Föreläsare:
Forskare, rådgivare, bönder

Tid: 22.1–23.1.2018
Plats: Folkets Hus och inkvartering Hotel U&ME
Busstransport från Karleby och Kristinestad via R8
Pris: Ca 230 €
Anmälan: Senast 29.12.2017.

Kurs i produktionskostnadsberäkning, växtodling

Som hjälpmedel används WebWisu.
Inmatning av data och beräkningar dag 1 och 2.
Genomgång av resultatet och olika utskrifter dag 3

Föreläsare:
ProAgrias växtodlingsrådgivare

Tid: 24.1, 7.2 och 14.2 kl. 09.00–11.30
Plats: Campus Kungsgården, Kungsgårdsv. 37, datasalen
Pris: 30 €
Anmälan: Senast 18.1.2018. Begränsat deltagarantal.

Ekonomidag för växthusföretagare

Det ekonomiska resultatet 2015–2016 för växthusföretag i Österbotten och i Finland. Konsumenttrender och konsumentdriven produktutveckling. Betydelsen av nätverksbaserat samarbete för grönaksbranschen.

Föreläsare:
Ekonomirådgivare Ismo Ojala, Handelsträdgårdsförbundet
Forskare Hannele Kauppinen-Räsänen, Vasa Universitet
Ekonomie doktor Pertti Luukkainen

Tid: 31.1.2018 kl. 9.00–15.00
Plats: Mitt i stan, Närpesvägen 16
Pris: 30 €
Anmälan: Senast 27.1.2018.

Projekt AgroTillväxt

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

KPI – hjälper dig styra produktionen!

Valios mjölkproducenter har antagligen noterat KPI-rutan i höger kant i Min Gård eller i Valma. Där kan man från 11.9 välja upp till sex stycken mätare som beskriver den egna gårdens mjölkproduktion, fertilitet, hälsa och utfodring. Ett verktyg som ska hjälpa gården till bättre resultat på kortare och längre sikt.

KPI-förkortningen står för *Key Performance Indicator*, och används internationellt för det vi kallar för nyckeltal. Själva KPI-nyckeltalen är också sådana som redan är bekanta för gården, såsom exempelvis mängd mejerilevererad mjölk/dag som fås från mejeriet, % dräktiga kor 100 dagar efter kalvning från Faba, och köpfoderkostnad cent/l från vår dagsberäkning. Nyckeltalen finns nu samlade på ett lättillgängligt ställe, vissa av dem uppdateras dagligen och de är mer överskådliga i form av en mätare. Detta är ett nationellt samarbete mellan ProAgria, Valio och Faba, och fler KPI-nycklar är under utveckling.

Anpassa mätarna enligt Din gård

För varje nyckeltal kan man justera de egna målsättningarna.

Var går gränserna för att värdena enligt Dig är bra, ok eller dåliga? Dessa gränser syns som gröna, gula och röda fält på mätartavlan. Även en pil syns, som anger om trenden är på väg mot det bättre eller det sämre hållet. Om man klickar upp mätaren, syns dels en beskrivning av nyckeltalet, men även en ranking hur dina värden ser ut i jämförelse med andra gårdar. Exempel: En robotgård ligger med sina celltal i tanken på plats 250 av 717 robotgårdar i Finland (som levererar till Valio). Om man har som mål att ligga bland de 100 bästa, så finns det något som säkert kan förbättras.

Arbeta med KPI i vardagen

Man kan med fördel välja sådana mätare att följa, som inte når upp till den egna målsättningen. Ta gärna hjälp av mjölkgårdsrådgivarna, Fabas eller mejeriets personal för att lägga

upp realistiska och lagom utmanande målsättningar för Din verksamhet. Det kan också vara så att flera röda värden hänger ihop med varandra och att det inte behövs stora ansträngningar innan de är på en gul eller grön nivå.

Viktigt är att ha några åtgärds-punkter som utförs, och sedan följer man med mätarna ifall de ändras. Man bestämmer själv hur ofta man vill följa upp mätarna. Vissa vill göra det dagligen, andra varannan dag, men åtminstone en gång/vecka borde ju alla ha ärende till Min Gård. För att strukturera åtgärderna kan Lean-metoderna vara till hjälp, exempelvis vad ska prioriteras, vem som ska göra dem och inom vilka tidsramar. Vill du ha hjälp med att se helheterna på gården och ett bollplank för åtgärdsförslag för Din verksamhet? Då ska du kontakta oss!

Jessika Eklund

Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-595 4906

TIPSRUTA: Dagsberäkning

Har du koll på hur stor del foderkostnaden är per producerad mjölkli-ter? Hur mycket pengar lämnar det exempelvis till semin, veterinär, underhåll, amorteringar och egen lön efter att fodret är betalt? Är näringsämnen i balans i förhållande till den mjölmängd korna producerar eller behöver jag en ny utfodringsplan?

Alla dessa frågor kan du få svaret till genom en dagsberäkning! Vi gör en endagskontroll över vilka mängder foder som konsumeras av mjölkkor under en dag, och hur mycket de producerar. Ju noggrannare uppgifter vi har angående fodermedlens mängder och kostnader, desto bättre stämmer uträkningen! De flesta känner dock inte till vad gårdens ensilage kostar att producera, något som man kan räkna ut med hjälp av finansieringen från Råd2020 ökad konkurrenskraft.

Dina värden jämförs sedan med statistik från hela landet. I Min Gård har KPI-mätarna

möjliggjort en överskådlig bild över en del nyckeltal från dagsberäkningen. Man bör dock komma ihåg att informationen från en dagsberäkning är färskvara, och som har bäst effekt ifall den görs regelbundet 3-12 gånger/år.

Ta kontakt med din mjölkgårdsrådgivare ifall du blev intresserad!

Jessika Eklund

Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-595 4906

A-FODER

SMART SPANNMÅL
VILL TILL A-FODERSom foderråvara åt
finska husdjur

Kontakta oss om du vill sälja eller köpa

- **Per telefon** Lasse Åberg 0400 865 923 eller Sören Stenroos 050 320 1539
- **Per e-post** lasse.aberg@atria.com eller soren.stenroos@atria.com
- **På nätet:** a-rehu.fi - viljakauppa - osta tai myy viljaa
- Mottagningsplatser för spannmål är Koskenkorva, Varkaus och Tavastehus

AGRIBISNES

Lantbruksföretagare!

AgriBisnes - utveckla ditt affärskunnande
-utbildningen startar i januari.

Mer information:

WWW.CHYDENIUS.FI/AGRIBISNES

Grattis till 100-tonnarna!

Österbacka Ulf och Tom fick en 100-tonnare i juni 2017 när kon **Yosemite** nådde 100 000 kg livstidsproducerad mjölk. Yosemite är född 17.01.2007 och har kalvat 8 gånger, varav 3 stycken kvigkalvar. Yosemite's far var Jew.-Acres Sharky ET, morfar var Ramos och modern hette Dolores.

Högsta medelavkastningen uppnådde kon under det tredje produktionsåret med 15 908 kg (17 370 kg EKM). I medeltal har Yosemite mjölkat 12 292 kg/år, med 554 kg medelfett och 469 kg medelprotein.

Text: Magnus Blässar
Foto: Pernilla Grön-Stenman

Malena och Mats Enqvist på Heimbacka Lantbruk i Lillby, Pedersöre har fått sin första 100-tonnare vid provmjölkningen 15.7.2017. **Ula** 100-204595 R2 är av rasen holstein och född 20.10.2005. Far var Nuutilan Lirkko Tv FFF 92355 B, moder Osvalda 204594 R1 och morfar Kotikankaan Akku FFF 91627 C. Ula har kalvat 9 gånger, varav 5 kvigkalvar. Högsta medelavkastningen hade hon under sitt andra produktionsår då hon mjölkade 14 489 kg. I medeltal har Ula en årsproduktion på 10 575 kg mjölk, 375 kg mjölkfett och 558 kg protein.

Text: Jessika Eklund
Foto: Malena Enqvist

Richard och Karina Hagman fick en 100-tonnare när kon **Ärla** som vid provmjölkningen i augusti 2017 nådde 100 000 kg livstidsproducerad mjölk.

Ärla är född 30.05.2007 och har kalvat 8 gånger, varav 2 stycken kvigkalvar. Ärlas far var Maitoahon Ufo, morfar var Asmo Natura och modern hette Urana. Högsta medelavkastningen uppnådde kon under det fjärde produktionsåret med 14 427 kg (14 378 kg EKM). I medeltal har Ärla mjölkat 12 611 kg/år, med 487 kg medelfett och 439 kg medelprotein.

Text: Magnus Blässar
Foto: Tea Hagman

Johnny Granlund i Karleby har fått sin första 100-tonnare vid provmjölkningen 25.8.2017. **Rosen** 100-1403434 A är av rasen ayrshire och född 24.8.2002. Far var Suontaan Jetka ET AAA 40031 B, moder Orkide 314709 B3 och morfar Brännäs Martin A 40798 B. Rosen har kalvat 10 gånger, varav 8 kvigkalvar. Under hennes 14 produktionsår har Rosen uppnått den högsta medelavkastningen under sitt femte produktionsår då hon mjölkade 9431 kg. I medeltal har Rosen en årsproduktion på 7782 kg mjölk, 278 kg mjölkfett och 123 kg protein.

Text: Jessika Eklund
Foto: Pernilla Grön-Stenman

Henrik Biskop fick sin första 100-tonnare när kon **Alina** nådde 100 000 kg livstidsproducerad mjölk.

Alina är född 18.02.2008 och har kalvat 6 gånger, varav 4 stycken kvigkalvar. Alinas far var Asmon Umigo ET, morfar var Pulkalan Näky och modern hette Ulpu. Högsta medelavkastningen uppnådde kon under det femte produktionsåret med 17 527 kg (16 076 kg EKM). I medeltal har Alina mjölkat 13 530 kg/år, med 510 kg medelfett och 429 kg medelprotein.

Text: Magnus Blässar
Foto: Henrik Biskop

Niklas och Robin Andersson i Kimo, fick sin andra 100-tonnare i mars 2017. **Ödla** född 28.11.2007. Mor Ullevi. Ödla har kalvat 7 ggr, fått 4 st kokalvar.

Högsta medelavkastningen uppnåddes under tredje produktionsåret med 15247 kg (15063 EKM). I medeltal har Ödla mjölkat 13240 kg / år, 480 kg medelfett och 453 kg medelprotein.

Text: Ingeborg Nordberg
Foto: Niklas Andersson

Grattis Plotta till 150 ton!

Gammelgård Henrik och Marianne i Kimo fick 1.4.2017 sin första 150-tonnare, **Plotta** 150-1244400A, född 20.7.2001. Plattas far var Laurilan Ipollo AAA 39984 D, mor Lotta. Fått 10 kalvar, varav 6 st varit kokalvar.

Högsta medelavkastningen uppnåddes under åttonde produktionsåret 14375 kg (13887 EKM). I medeltal har Plotta mjölkat 11113 kg, 434 kg medelfett, 374 kg medelprotein.

Text: Ingeborg Nordberg
Foto: Tanja Gammelgård

Fråga om våra
produkter av din
regionala
ombudsman.

Carl-Johan Ström
0500 662 650

SERVICE FÖR LANTGÅRDAR SEDAN ÅR 1979

Vitaminpreparat • Energipreparat • Mjölkersättningar • Hygienprodukter • Kalciumpreparat • Rengöring och desinfektionsmedel • Bekämpningsmedel • Växtodlingsprodukter • Flytande gödselmedel • Järnpreparat • Magnesiumpreparat • Välmående produkter för magen och tarmkanalen • Specialmineralpreparat och spårämnen • Mineralfoderblandningar • Biologiska foderkonserveringsmedel • Hundmat • Foderkomponenter • TalliPro –hästproduktserien

www.vilomix.fi/aterforsaljare

Vilomix Finland Oy
tfn. 010 402 7700
www.vilomix.fi

Vilomix

Projekt AgroTillväxt

Österbottens Svenska
Lantbrukssällskap
Agrotillväxt

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Nya diskussionsgrupper 2017-18!

Våra diskussionsgrupper är populära och omtyckta av våra kunder! Många har likadana problem på gårdarna, men få att diskutera med. Genom olika teman för grupperna går vi djupare in på områden som påverkar och är aktuella, diskuterar positiva erfarenheter och problemlösning, får mer kunskap, nya infallsvinklar och tips att prova i egen drift. Aktuella föreläsare inom temat bjuds ofta in. Många skratt avslöjar att vi också har trevligt på träffarna! Varmt välkomna med!

Vi med Lely-robot!

Start november 2017! Två grupper. Fyra träffar under vinterhalvåret. Teman för träffarna är nyckeltal och management, utfodring och trafik samt juverhälsa. Avslutas med studieresa. Ordnas delvis i samarbete med vårt projekt Agrotillväxt samt NHK. Info och kontaktperson: Tanja Gammelgård 050-412 2168.

Eko-mjölk

Start preliminärt januari 2018. Två grupper; en i norra och en i södra Österbotten. Innehåll enligt önskemål, ex odling av proteingrödor, utfodring, nya råd och rön. Första träffen i samarbete med vårt projekt Agrotillväxt.

Info, anmälan och kontaktperson: Margareta Slotte 050-412 7627.

Kalvgrupper

Start preliminärt januari 2018. Två grupper; en för mjölkgårdar och en för uppfödare (slutuppfödning och mellanstation) som tar förmedlingskalvar. 4-5 träffar beroende på produktionsinriktning. Teman för träffarna är kalvning & råmjölkskalven, håll kalven frisk, utfodring, miljöförhållanden, avel & djurförsörjning, samt lönsam produktion. Vi avslutar med studieresa. Ordnas delvis i samarbete med vårt projekt Agrotillväxt.

Info, anmälan och kontaktperson: Jessika Eklund 050-595 4906.

Öppet hus hos Oskar Johansson

Foto: Jessika Eklund

— Föräldrarna Johan och Helen Johansson tillsammans med sonen Oskar Johansson och flickvännen Tiia Lindh.

7.9 ordnades öppet hus hos Oskar Johansson i Terjärv. Sällan finns det tillfälle att bekanta sig med en nybyggd ladugård när verksamheten är i gång, men eftersom många varit nyfikna på Johanssons bygge, arrangerades dagen i samarbete med Matosumi.

Det som är speciellt med Johanssons ladugård är byggbudgeten. Från början fanns en klar plan att få investeringen så billig som möjligt, utan att pruta på kornas välmående eller att behöva investera i en ny maskinpark på grund av ladugårdsinvesteringen. Utnyttja de tillgångar och maskiner du har, är Oskars tips.

Lösningar som tillämpats är exempelvis en begagnad mjölkrobot och basinredning. Den kalla hallen har familjen byggt själva. Sandbås åt mjölkande kor är inte bara de

mest bekväma för djuren, sanden hindrar även juverbakteriers tillväxt och sänker mjölkens celltal. Ladugården uppfyller även alla krav för ekologisk mjölkproduktion, om en omläggning skulle bli aktuell i framtiden.

Dagen var välbesökt och gav antagligen kommande ladugårdsinvesteringar ny inspiration. Lantbrukssällskapet fanns på plats och informerade bl.a. om Råd2020 ökad konkurrenskraft, med vars finansiering man kan räkna och jämföra olika investeringsalternativ.

Jessika Eklund

Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-595 4906

"Håll hjulen rullande med Aktias finansiering"

Behöver du göra maskininvesteringar eller andra dyrare anskaffningar?

Avbetalnings- eller leasingkontrakt kan vara det mest lämpliga sättet att finansiera investeringen. Berätta för oss om dina planer – tillsammans utreder vi det bästa alternativet för dig.

Kontakta oss för mera information! Boka tid på tfn 010 247 6700 eller på www.aktia.fi.

Välkommen till Aktia Bank!

Aktia

LANTBRUKSKALENDER 2018

Lantbruksföretagarens aktuella informationspaket och en uppskattad gåva, A5-format, ringinbindning, 368 sidor

TEMA: Fånggrödor

Riktpris: 30 €

PÅ KÖPET FÅR DU:
Apparna SLF Tank och
SLF Utsäde

Nu finns
faktadelen också
elektroniskt! Köp
i webbshopen 25 €

Kalender + e-fakta-
del 40 €

FÅS FRÅN LANTBRUKSSÄLLSKAPETS KONTOR OCH
VÄLFÖRSEDDA BOKHANDLAR & LANTBRUKSAFFÄRER

UTGIVARE:

Svenska lantbrukssällskapens förbund (SLF)

Elisabetsgatan 21 B 12, 00170 Helsingfors

Tfn (09) 135 1035, e-post: info@slf.fi

Webbshop: www.slf.fi/butik

Tillvaratagande av näring och bioenergi i jordbruk –

Framtida metoder med biogas och alger

Den som följt med debatten känner till att tillgången på lättillgängliga näringsämnen minskar. Det är främst fosforgruvorna som man oroar sig för. Utvecklingen som jordbruket har upplevt sedan andra världskriget har till stor del berott på lättillgängligt och bra mineralgödsel. Samtidigt finns det krav på jordbruket att bekämpa övergödningen av Östersjön genom begränsningar på gödsling. Hur kan jordbrukare möta de här båda problemen, och finns det möjligheter till nya inkomstkällor? Botnia-Atlantica-projekten NP-balans och TransAlgae strävar till att hitta sådana lösningar.

De ekonomiska förutsättningarna för nordiskt jordbruk kunde se bättre ut, men ingen tvivlar på att det behövs. Situationen idag utgår ändå från att fosfatmalm kan brytas relativt billigt. När man når toppen av brytning av fosfatmalm kommer tillgången att minska. Minskad tillgång innebär dels att marknadspriset ökar, dels att produktionskostnaderna kommer att öka i och med att brytningen blir dyrare. Uppskattningen för när det här kommer att ske varierar kraftigt, vilket främst beror på vad man anser att är ekonomiskt motiverat att bryta och hur tekniken utvecklas. Att det kommer att ske är dock säkert. Men fosfor är ett grundämne och förstörs inte, det bara ändrar i form och koncentration.

Ungefär 30 000 ton fosfor hamnar i Östersjön årligen från olika källor, vilket bland annat leder till syrefria förhållanden som i sin tur leder till döda havsbottnar. De politiska utmaningarna kring det här är stora, men i vilket fall som helst är jordbruket i skottgluggen. Kraven kommer knappast att minska. Samtidigt har Finland gått in för att satsa på bioekonomi, med en strategi där målet är att bioekonomin före år 2025 ska ge 100 miljarder euro i avkastning och skapa nya 100 000 arbetsplatser, jordbruket inräknat. I Finland såväl som globalt har också cirkulär ekonomi blivit ett hett begrepp.

Men hur kan man som jordbrukare ta tillvara kväve och fosfor ur gårdens restprodukter? Rötning för

att framställa biogas är en etablerad teknik, som börjat få fart i Finland. I länder som Sverige är nätet av tankstationer för fordonsgas mer utbyggt, och i Tyskland är det vanligt att jordbrukare har sin egen biogasreaktor på gården för att framställa sin egen energi och hantera olika restprodukter. Till exempel grissväm kan med fördel rötas, för att få både energi och få en bättre gödselprodukt, eftersom näringsämnena är växttillgängliga och koncentrerade i rötresten.

I projektet NP-balans undersöks metanpotentialen vid samrötning av olika substrat samt återvinning av fosfor och kväve genom utfällning av struvit ($MgNH_4PO_4$) från rötresten. Rötrestens värde som biogödsel ökar när näringsinnehållet är balanserat och anpassat för den tänkta användningen. I och med att man ökar rötrestens värde som biogödsel, kommer den samhällsekonomiska nyttan av biogasproduktion att öka. Uppgraderad biogas ersätter fossila drivmedel och en "uppgraderad" rötrest ersätter handelsgödselmedel baserade på råfosfat och energikrävande framställning av kväveprodukter.

I fältförsök och växthusförsök studeras växternas utnyttjande av näringen från rötrest (biogödsel). Växternas biomassa och näringsinnehåll vid skörd analyseras och jämförs med växter från ogödslade och mineralgödslade ytor. Frågor vi söker svar på är bl.a.: I vilken form ska gödseln vara för att näringen ska

— Provtagning av jord i Rönkäsdalen i Umeå.

— Utrustning för att mäta metanpotentialer vid Yrkeshögskolan Novia.

vara växttillgänglig? Hur viktigt är det att mylla ned biogödsel? Vilken årstid ska man sprida biogödsel? Uptag av näring och tungmetaller i växter, tillväxt och skörd, risk för läckage samt ytavrinning av näring och tungmetaller undersöks.

Också tillväxten i skog gynnas av gödsling. Tidigare försök med tillförsel av biogödsel till skogsmark följs upp genom mätning av träd-tillväxt. Samtidigt undersöks läckage av näringsämnen och tungmetaller.

Projektet är ett samarbete mellan Yrkeshögskolan Novia och institu-

tionen för norrländsk jordbruksvetenskap vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU).

Vid övergödning växer alger till sig kraftigt, som sedan blir dött organiskt material som vid nedbrytning förbrukar syre. Men om alger växer till sig så pass bra utan att man vill det, borde man inte kunna effektivt odla alger i kontrollerade förhållanden istället? Alger anses utgöra tredje generationens biobränsle, och projektet TransAlgae strävar till att möjliggöra algodling i Norden för att utvinna produkter och energi. Både avloppsvatten och rökgaser kan användas i odlingen

som näringskällor. I projektet ingår SLU, Biofuel Region, Mittuniversitetet och Nattviken Invest från Sverige; Yrkeshögskolan Novia och Vasa Universitet från Finland samt NIBIO från Norge. Novias uppgift i projektet är bland annat att ta reda på metanpotentialen hos alger. Metan är energibäraren i biogas. Dessutom undersöks förbehandlingsmetoder, men även med vad man ska blanda algerna med för att få ut mest biogas. Alger har lite för låg kolhalt för rötning och blandas med fördel för att höja den, vilket passar bra ihop med jordbruk. Många restprodukter från jordbruk innehåller mycket kol, till exempel halm. Alger kan dessutom utgöra ett bra djurfoder. Beroende på odlingsförhållanden kan man sträva till att höja halten av lipider i alger, vilket skulle kunna ge Omega-3. Genom rötning tar man tillvara näringen som algerna tagit upp.

Varje plats har unika omständigheter som måste beaktas då man undersöker utvecklingsmöjligheter, men biogas i sig själv är en redan etablerad teknik med flera bra exempel där rötresten används i jordbruket. Att ytterligare förbättra rötresten genom fosforåtervinning möjliggör en extra inkomstkälla i framtiden. Likaså kan alger bli ännu en biomassa på marknaden för olika ändamål. Framtiden är på många sätt osäker, men åtminstone kommer Finland att satsa på bioekonomi, för det är där man väntar sig att vi har störst möjligheter. Där har jordbrukare en ypperlig chans att gå i framkant för utvecklingen och hitta nya, innovativa lösningar för återvinning av näringsämnen.

Andreas Willfors,
projektledare för TransAlgae vid
Yrkeshögskolan Novia

Nina Åkerback,
projektledare för NP-balans vid
Yrkeshögskolan Novia

Sten Engblom,
forskningsledare vid Yrkeshögskolan
Novia

RÅD 2020
GARANTI!
ALTERNATIV!
FRAMTID!

KUMMIN Ett bra alternativ i växtföljden

INTRESSERAD
av ett odlingskontrakt?
Ring 050-4440524, Kjällberg

Caraway Finland www.carawayfinland.fi

Hortilab AB OY
Säkerhet i inhemsk service!

GRATIS!
1000-kornsvikt i samband
med grobarhetsanalys
hösten 2017!

© 06-347 4250
www.hortilab.fi

Se kompetensområde www.finas.fi

Digitaliseringen hjälper jordbruket att svara på utmaningar

Juha Arrasvuori och Pirjo Yli-Viitala, bägge forskare vid Vasa universitet, vill föra digitaliseringen närmare den österbottniska landsbygdsföretagaren, skogsägaren och invånaren. Deras projekt Digi-Botnia utgår från hur jordbrukare och andra företagare och aktörer på landsbygden kan dra nytta av digitaliseringen. Varför ska man överhuvudtaget intressera sig för digitaliseringen?

– Därför att med hjälp av digitaliseringen kan jord- och skogsbruket svara på de globala och lokala utmaningar som vi står inför i framtiden, motiverar Arrasvuori.

En global utmaning är befolkningsökningen med sitt krav på ökad matproduktion, de problem som klimatförändringen för med sig och en allt dyrare energi. Lokala problem är t.ex. lägre producentpriser, svårigheter att hitta nya kunder och den tid som går åt till administrativa ärenden.

– Med digitalisering avses att använda informationsteknik för att förnya verksamheten. Digitaliseringen är branschöverskridande, dvs. samma metoder kan användas såväl inom den tunga industrin som inom jordbruket, berättar Arrasvuori.

Med digitalisering vill man göra olika arbetsskeden effektivare och

— Juha Arrasvuori och Pirjo Yli-Viitala, bägge forskare vid Vasa universitet, vill föra digitaliseringen närmare den österbottniska landsbygdsföretagaren, skogsägaren och invånaren.

arbetet omvandlas så att det som tidigare gjorts med händerna börjar göras maskinellt. Denna ändring kan ge en företagare nya inkomstmöjligheter.

– Samtidigt insamlas data om verksamheten och denna data kan utnyttjas för analys. T.ex. kan tillverkaren av en arbetsmaskin köpa data om användningen av maskinen av ägaren och på så sätt utveckla allt hållbarare maskiner, förklarar Arrasvuori.

Digitaliseringen påverkar både produktionen och människornas vardag. Konsumenterna kan få information om en produkts inledande skeden och hur en råvara har producerats. Man kan också förstärka kundinriktningen, bättre svara mot efterfrågan och snabbare föra ut en ny produkt på marknaden.

Projektet ordnar informationsmöten där inte bara sakkunniga utan även jordbrukare berättar om sina erfarenheter. Bl.a. presenteras

Kommande evenemang:

Hur kommer digitaliseringen att förnya jord- och skogsbruket?

25.10 kl. 18-21 Närpes, vuxeninstitut
1.11 kl. 18-21 Pedersöre, Hotell Polaris
2.11 kl. 18-21 Korsholm, Kvarkens Vårdshus
8.11 kl. 10-15 Vörå, Hotell Norrvalla
14.11 kl. 10-15 Kronoby, Kommungården

Hur utvecklar jag landsbygdens service med hjälp av digitaliseringen?

13.12 kl. 10-15 Jakobstad, Optima

Anmäl dig till evenemangen via e-post: digi-botnia@uva.fi
Mer information: www.uva.fi/digi-botnia

flygfotografering med drönare och digitala kartor.

– Med hjälp av en drönare får man information om åkrar och skog och på så sätt en mer övergripande bild av situationen. När kartmaterialet omvandlas till ett för alla tillgängligt elektroniskt format, får man information om skogsegendomen, dess värde och kan t.ex. anteckna viktiga uppgifter i sitt eget material, såsom planer på att samla in flis, säger Yli-Viitala för att nämna exempel.

Digitaliseringen har många fördelar, men ett problem är att det saknas bra exempel.

– Digitaliseringen är ett stort hopp ut i det okända. Vi vet att en förändring av detta slag är på kommande, men nu skulle det behövas nya verksamhetskoncept och konkreta exempel, summerar Arrasvuori och Yli-Viitala.

I Österbotten ordnas 15 informationsevenemang på finska och svenska under tiden 25.10–13.12.2017. Projektet Digi-Botnia har fått stöd av NTM-centralen i Österbotten och det genomförs av enheten för innovationsforskning, SC-Research, som hör till Vasa universitet.

Text och foto: Kirsi Tikkanen
Översättning: Sara Tarvos-Aalto

Ta hand
om bonden

Hjälp för lantbruksföretagare i svåra livssituationer

Tröskeln är låg – var inte ensam med dina problem, utan ta modigt kontakt med projektarbetaren.

Det kostar ingenting och samtalen sker i förtroende.

Mer information på lpa.fi

Projekt AgroTillväxt

Bästa producent

Jag har nu jobbat på LPA och inom projektet Ta hand om bonden i dryga 10 månader. Under denna tid har jag själv blivit överraskad hur många samtal jag fått, av bönder, som av olika anledningar har hamnat i någon form av svår situation.

Min främsta uppgift är att tala med er som tar kontakt. Att kartlägga situationen på gården, att tillsammans med er fundera i vilka trådar vi skall börja dra för att få hjälp? Tillsammans ser vi på helheten och kartlägger situationen. Det är just detta som får det största tacket i mitt jobb, att en oberoende person, som förstår sig på lantbruk och bondens vardag, kommer ut och tillsammans med den/de inblandade ser utifrån på gårdens situation. Jag har under denna tid märkt att detta redan hjälper, att man talar om situationen och får en kartläggning över den. Det kan handla om olika situationer i livet, större eller mindre krissituationer, ekonomiska problem, att orka i arbetet, problem i relationer, olika utmaningar man råkat ut för.

Vi kan även tillsammans ansöka om en köptjänstförbindelse på högst 500 € via LPA, om behov för en sådan finns. Förbindelsen kan användas till att skaffa experthjälp för att behandla utmattning eller depression eller på vissa villkor även till ekonomiska eller juridiska experttjänster. Tillsammans

går vi igenom er situation och fyller i en *köptjänstförbindelseansökan*, ifall vi anser att denna kunde vara er till nytta.

Många säger till mig att ”jag har tänkt ringa dig länge, men jag har inte vetat vad jag skall säga”. Jag förstår detta, det är svårt att ”ta steget”. Men, bara du lyfter luren och tar kontakt, så sköter nog vi tillsammans om vad som sägs, det lovar jag! Minns också att ingen kris är för stor eller för liten för att kunna ta kontakt. Jag kan, även helt utan kris situation, fungera som ett bollplank, om man har något man funderar över och vill diskutera med en utomstående person.

Så jag uppmanar Er, bästa producent, att ta kontakt! Tillsammans får vi fundera vidare! Jag, Susann Rabb, LPAs projektarbetare i Österbotten och övriga svensk Finland, nås på telefon nummer 050-3319056 eller per e-post susann.rabb@mela.fi.

Text: Susann Rabb
LPA
050-3319056

Med fokus på ekologårdar

Agronom Ulrika Wikman är växtodlingsrådgivare inom ekologisk produktion. I jobbet rör hon sig i hela svenska Österbotten och kontorsplatsen är Vasa.

Ulrika har haft Lantbrukssällskapet som arbetsgivare sedan år 1996 och erfarenheten ger henne hög spetskompetens inom ekologisk växtodling.

– Fokus i mitt jobb är ekorådgivning, som innehåller bland annat planering av odling, gödsling och växtskydd. Jag gör också stödansökningar, anmälningar och annat. Mycket diskuterar jag de villkor och förordningar som styr ekoproduktionen i Finland med ekobönderna.

– Arbetet stimulerar mig på flera sätt. Det är den inhemska maten vi jobbar med

och för. Det är givande att följa branschutvecklingen och betjäna producenterna. Ekoproducenterna, som utgör cirka tio procent av gårdarna i Svenskøsterbotten är ett härligt gäng. Ekologisk produktion har tendens att smitta av sig även på övriga livet vilket ofta leder till intressanta samtal.

– Att övergå från konventionell till ekologisk växtodling kräver öppet sinne och intresse för att utveckla produktionen på gården. Recirkulation av näringsämnen och växtföljd är viktigt. Och ogrässidan är en utmaning!

Ulrika jobbar aktivt även med Råd 2020 rådgivning.

– Det pågår en del samtal med konventionella odlare som funderar på ekologiska odlingsalternativ.

Varje ägarbyte är unikt

Ekonomirådgivare Åsa Mattsson vid Benäskkontoret jobbar i huvudsak med generationsväxlingar på jordbruksgårdar. Ett ämne hon har en spetskompetens inom – som få i Svenskøsterbotten kan toppa.

– Jordbrukaren tar oftast första kontakten med mig. Vi träffas och diskuterar nuläge, alternativ och möjligheter. Samtal där ömsesidigt förtroende är väldigt viktigt. Det handlar om känslomässiga värden. Jag säger att det är 95 procent känslor och några procent byråkrati och juridik.

– Många frågetecken ska rätas ut: är tidpunkten för ägarbyte rätt, finns syskon i familjen, hur ska näringen utvecklas?

Jordbrukssammanslutningar är tämligen vanliga: barnen köper in sig och man arbetar sida vid sida ett antal år, det vill säga stegvis generationsväxling.

Regelverket styr och Mattsson uppger att möjligheten att söka avträdelsestöd kommer att tas bort så 2018 är sista året man kan ansöka om det.

I sitt arbete ser hon stora variationer på gårdarna.

– Om det finns för stora skulder i förhållande till omsättningen är det en tuff utmaning för nästa generation att utveckla verksamheten. Det krävs stora mått av företagstänk och stort ekonomiskt kunnande.

– En sak är säker. En lyckad generationsväxling föder två lyckliga generationer, säger hon.

Ekonomimagister Åsa Mattsson har hela Österbotten som sitt arbetsfält och hon tycker att jobbet intressant. Råd 2020

rådgivningen möjliggör planering av generationsväxling och teamarbete med andra rådgivare till mycket moderat kostnad.

Bästa betyget är nöjda kunder

Magnus Långskog är växtodlingsrådgivare i Korsnäs, Närpes och Kristinestad. Hans yrkeskompetens och höga arbetsmoral gör honom uppskattad och respekterad av kunder och arbetskamrater.

– Mitt arbete handlar mycket om att hjälpa producenter på gårdarna att planera odling, gödsling och växtskydd.

– Att vara till stöd och ge allmänna råd kring byråkrati/stödansökningar och så sköter jag rådgivning inom Råd2020, räknar han upp.

I Sydøsterbotten odlas främst spannmål, vall, kummin och baljväxter. Och potatis men den tillhör inte Långskogs område.

Under höstmånaderna är det aktuellt med utsädesgranskningar och även provtagningar på beställning av Evira. På lantbrukssällskapet finns sammanlagt nio rådgivare och Magnus är en av dem. Naturintresset

förde honom in på branschen och agrologexamen fick han 2006, varefter han genast fick anställning vid ÖSL. Under åren har han kompletterat sin kompetens genom olika behörighetskurser och utbildningar.

– Jag tycker om omväxlingen i arbetet och att ha att göras med folk. Jag trivs bra i rollen som handledare och det känns bra att vara till hjälp. Bönderna har det tufft idag på många sätt.

– Behovet av våra tjänster är stort på alla fronter och jag tycker att kundtillströmningen är bästa betyget för oss. Nöjda kunder återkommer.

Just nu tipsar han gårdarna om att se över förnyelsebehovet av markarteringar och att se över odlingsplanen för nästa år.

Vid sidan av jobbet driver han också familjejordbruk i Pörtom.

Vi ska respektera bonden

Som **mjölkgårdsrådgivare** allt sedan 1982 har **Monica Nygård** sett branschen utvecklas.

– Att hantera uppgifter digitalt kändes bra genast från början, säger hon och minns datoriseringen.

Mycket av det jobb som Monica utförde under gårdsbesöken förr sköter bönderna själva om idag, till exempel mjölkprovtagningen. Men behovet av rådgivningstjänster finns alltjämt och en del av jobbet är att uppdatera sig på nyheter och förändringar.

Ett nytt år för Monica brukar börja med så kallade produktionsstyrningsbesök vid gårdarna.

– Vi analyserar fjolårets resultat och sätter upp nya mål. Det kan gälla att höja mjölkproduktionen eller att förbättra fertiliteten hos djuren. Har man som mål att höja mjölkproduktionen kan man börja med att ta foderprov, göra en dagsberäk-

ning och optimera utfodringen med en utfodringsplan.

Utöver mjölkgårdsrådgivningen är hon engagerad i Råd 2020, där hon ger råd till producenterna kring tvärvillkor och djurens välmående. Där handhar hon också ekoproduktionsdjuren.

– Vi har fått bra respons för Råd 2020 och det är viktigt att poängtera att det inte är någon granskning. Däremot är det en trygghet inför en granskning.

Hon är lantbrukssakkunnig inom företagshälsovården och sköter till en del lönsamhetsbokföring åt Luke.

– Gårdsbesöken är givande. Det är viktigt att respektera och lyssna till bonden. Jag har så bra kunder. Och jag har så bra arbetskamrater, säger hon.

Hon gläds åt att det ska ordnas både kalvdagar och klövvårdskurser, nu också i Sydøsterbotten, som är hennes område.

Österbottens Svenska Lantbrukssällskap r.f.

Kansli: Handelsplanaden 16 D, 65100 VASA
Tel. 010 839 2200
e-post: fornamn.efternamn@proagria.fi
www.lantbrukssallskapet.fi

Bennäs kontor: Närpes kontor:
Mjölvägen 2, 68910 BENNÄS Vasavägen 41, 64200 NÄRPES

Observera att kontoren inte är bemannade hela tiden!

PRO
Agria

Administration

Meira-Pia Lohiluoma
Direktör
mobil 050-568 5515

Ann-Louise Söderlund
Ekonom
mobil 050-330 2419

Carina Ahlnäs
Kanslist
010 839 2200

Ekonomi & miljö

Tor-Erik Asplund
Kundservicechef
mobil 050-386 5922

Per-Erik Järn
Ekonomirådgivare
mobil 050-592 0985

Johanna Norrvik
Ekonomirådgivare
mobil 050-463 2535

Åsa Mattsson
Ekonomirådgivare
tel. 050-330 7508

Rainer Rosendahl
Dräneringstekniker
mobil 0400-561 550

Mikael Blomqvist
Dräneringsplanerare
mobil 050-379 5905

Simon Nässlin
Dräneringsplanerare
mobil 050-431 0734

Marcus Gjals
Dräneringsplanerare
mobil 050-344 6522

Anne Sigg
Ekonomirådgivare
mobil 050-447 2654

Ekonomi

Till ditt förfogande finns sakkunniga inom ekonomisk planering och uppföljning. Vi har ett specialkunnande inom jord- och skogsbrukets generationsväxling. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande.

Fredrik Ek
Bioenergirådgivare SLF
mobil 043-8248702
fredrik.ek@slf.fi

Miljö

Till ditt förfogande finns vi sakkunniga inom dränering och miljö. Vi erbjuder högklassiga tjänster inom dränering och torrläggning, miljöplanering samt mätning. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande.

Husdjursrådgivning

Jessica Eklund
Mjölkgårdsrådgivare,
Huippusaaja
mobil 050-595 4906

Ingeborg Nordberg
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-527 4189

Tanja Gammelgård
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-412 2168

Magnus Blässar
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-432 3970

Monica Nygård
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-566 3191

Milla Alanco-Ollqvist
Färrådgivare
mobil 040-706 0558

Husdjursrådgivning

Till ditt förfogande finns sakkunniga inom mjölkproduktion och köttötuppfödning. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande. Den ekologiska rådgivningen erbjuder också motsvarande tjänster. Analysering, uppföljning och planering av produktionen till gårdens och djurens nytta!

Växtodling, trädgårds- och ekologisk produktion

Jan-Erik Back
Kundservicechef
mobil 050-441 7511

Jonas Löfqvist
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-375 4328

Rickard Rex
Växtodlingsrådgivare
mobil 040-515 0285

Stefan Nordman
Potatisrådgivare
Kristinestad
mobil 0400-266 682

Ulrika Wikman
Ekoväxtodlingsrådgivare
mobil 050-585 2305

Magnus Långskog
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-551 1693

Kaisa Haga
Trädgårdsrådgivning
mobil 050-911 5920

Margareta Slotte
Växtodlingsrådgivare,
vallrådgivning
mobil 050-412 7627

Mari Lönnqvist
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-465 2820

Anders Salo
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-4365847

Susann Rännäri
utvecklingschef för
trädgård, SLF
mobil 043-8248705

Växtodling, trädgårds- och ekologisk produktion

Till ditt förfogande finns sakkunniga inom spannmål- och vallodling samt specialväxtodling såsom potatis och kummin. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande. Den ekologiska odlingsrådgivningen erbjuder också motsvarande tjänster.